МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ

КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ, ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Кваліфікаційна робота магістра

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМНОЇ КОМУНІКАЦІЇ МІЖ РАЙОННОЮ ВІЙСЬКОВОЮ АДМІНІСТРАЦІЄЮ ТА ПРИФРОНТОВИМИ ГРОМАДАМИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Виконав: магістрант 2-го курсу, групи 8.2813-1з
спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»
освітньо-професійної програми «Публічне управління та адміністрування»
Дейнека Богдан Анатолійович

Керівник: професор кафедри філософії, публічного управління та соціальної роботи,
доцент, д.філос.н. Глазунов В.В.

Рецензент: доцент кафедри філософії, публічного управління та соціальної роботи,
к.держ.упр. Касьяненко Д.В.

Запоріжжя – 2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет_соціології та управління_____
Кафедра___філософії, публічного управління та соціальної роботи_____
Рівень вищої освіти магістр_____
Спеціальність __281 «Публічне управління та адміністрування»_____
Освітньо-професійна програма «Публічне управління та адміністрування»____

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри філософії, публічного управління та соціальної роботи
_____Т.І. Бутченко
«____»_____2024 року

З А В Д А Н Н Я

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРАНТУ

Дейнезі Богдану Анатолійовичу
(прізвище, ім'я, по-батькові)

1. Тема роботи ___Формування системної комунікації між районною військовою адміністрацією та прифронтовими громадами в умовах воєнного стану_____
керівник роботи _____Глазунов В.В. д.філос.н., доцент___
(прізвище, ім'я, по-батькові, науковий ступінь, вчене звання)
затверджені наказом ЗНУ від «11» березня 2024 року № 433-с

2. Строк подання студентом роботи _4 грудня 2024 року___

3. Вихідні дані до роботи Божко Я. Комунікації довгої війни: час змінюватись. 2023. URL: https://deepstateua.com/komunikatsiyi-v-dovghii-viini-chas-zminitisia/ (дата звернення: 15.10.2024). Власенко Н. Комунікації в системі державного управління під час воєнного стану. *Місцеве самоврядування в умовах відновлення України: виклики та перспективи* : матеріали Міжнар. круглого столу до Дня місцевого самоврядування в Україні (Київ, 9 груд. 2022 р.) за заг. ред. Л. Г. Комахи, В. С. Колтун, Ю. Ф. Дехтяренка. Київ : Навч.-наук. ін-т публ. упр. та держ. служби Київ. нац. ун-ту імені Тараса Шевченка, 2022. С. 21–24. Тітаренко І., Хачатурова А., Фоменко В., Комар М., Гнидюк А., Євстігнєєва О. Ефективні комунікації. URL: https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/migration/ua/Effective_communications_for_VRU_ua.pdf (дата звернення: 20.11.2024).

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) 1. охарактеризувати стан наукової розробки проблеми формування системної комунікації між районною військовою адміністрацією та прифронтовими громадами в умовах воєнного стану; 2. виконати уточнення змісту основних понять дослідження: «комунікація», «районна військова адміністрація», «громада»; 3. розглянути принципи та методи дослідження

комунікації між районною військовою адміністрацією та прифронтовими громадами; 4. проаналізувати правові засади формування системної комунікації; 5. представити методи оцінки ефективності владної комунікації в кризових умовах; 6. проаналізувати передовий досвід у формуванні системи комунікацій регіонального/районного рівня у кризових умовах; 7. провести оцінку ефективності системної комунікації Запорізької обласної військової адміністрації в умовах воєнного стану; 8. розглянути перспективи підвищення ефективності системної комунікації Запорізької обласної військової адміністрації з прифронтовими громадами в умовах воєнного стану.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Розділ 1	Глазунов В.В. професор кафедри філософії, публічного управління та соціальної роботи, доцент, д.філос.н.	20.03.2024	20.03.2024
Розділ 2	Глазунов В.В. професор кафедри філософії, публічного управління та соціальної роботи, доцент, д.філос.н.	28.08.2024	28.08.2024
Розділ 3	Глазунов В.В. професор кафедри філософії, публічного управління та соціальної роботи, доцент, д.філос.н.	10.10.2024	10.10.2024

7. Дата видачі завдання 10 березня 2024 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1.	Вибір теми кваліфікаційної роботи	Березень 2024	*виконано*
2.	Бібліографічний пошук	Квітень 2024	*виконано*
3.	Розробка основних положень роботи	Червень 2024	*виконано*
4.	І розділ	Червень – серпень 2024	*виконано*
5.	ІІ розділ	Серпень – жовтень 2024	*виконано*
6.	ІІІ розділ	Жовтень – листопад 2024	*виконано*
7.	Систематизація висновків	Листопад – грудень 2024	*виконано*
8.	Нормоконтроль	Листопад – грудень 2024	*виконано*

Студент _____ Б.А.Дейнека

Керівник роботи _____ В.В.Глазунов_____

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер _____ О.В.Заїка_____

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота складається з 90 сторінок, 71 позиції у списку літератури та 1 додатку.

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМНОЇ КОМУНІКАЦІЇ МІЖ РАЙОННОЮ ВІЙСЬКОВОЮ АДМІНІСТРАЦІЄЮ ТА ПРИФРОНТОВИМИ ГРОМАДАМИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Мета дослідження: формування можливості підвищення ефективності системної комунікації Запорізької обласної військової адміністрації з прифронтовими громадами в умовах воєнного стану.

Об'єкт дослідження: формування системної комунікації між районною військовою адміністрацією та прифронтовими громадами в умовах воєнного стану.

Предмет дослідження: публічно-управлінське забезпечення формування системної комунікації між районною військовою адміністрацією та прифронтовими громадами в умовах воєнного стану.

Методи дослідження: індукції, дедукції, опитування, узагальнення.

Новизна дослідження: сформовано можливості покращення управління прифронтовими громадами, підвищення ефективності адміністративних процесів та забезпечення стабільності в умовах воєнного конфлікту.

Гіпотеза: впровадження ефективної системи комунікації між районними військовими адміністраціями та прифронтовими громадами в умовах воєнного стану забезпечить підвищення рівня оперативного реагування на надзвичайні ситуації, зменшить вплив дезінформації супротивника.

Висновки. 1. Системна комунікація в умовах воєнного стану має забезпечити специфічність ситуації та постійну потребу в оперативному обміні інформацією.

2. Ефективне реагування під час криз вимагає тісної співпраці між урядом, громадськими організаціями та волонтерами.

3. Існує потреба в інтеграції мобільних додатків для більш ефективного інформування громадян.

SUMMARY

The qualification work consists of 90 pages, 71 references and 1 appendix.

FORMATION OF SYSTEMIC COMMUNICATION BETWEEN THE DISTRICT MILITARY ADMINISTRATION AND FRONTLINE COMMUNITIES UNDER MARTIAL LAW

Purpose of the study: to create opportunities to improve the efficiency of systemic communication between the Zaporizhzhia Regional Military Administration and frontline communities under martial law.

Object of research: formation of systemic communication between the district military administration and frontline communities under martial law.

Subject of the study: public-management support for the formation of systemic communication between the district military administration and frontline communities under martial law.

Research methods: induction, deduction, survey, generalization.

Novelty of the study: the possibilities of improving the management of frontline communities, increasing the efficiency of administrative processes and ensuring stability in the context of military conflict are formed.

Hypothesis: the introduction of an effective system of communication between district military administrations and frontline communities under martial law will increase the level of rapid response to emergencies and reduce the impact of enemy disinformation.

Conclusions. 1. Systematic communication under martial law should ensure the specificity of the situation and the constant need for prompt information exchange.

2. Effective crisis response requires close cooperation between the government, NGOs and volunteers.

3. There is a need to integrate mobile applications for more effective information for citizens.

ЗМІСТ

ВСТУП……..3
РОЗДІЛ 1 МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМНОЇ КОМУНІКАЦІЇ МІЖ РАЙОННОЮ ВІЙСЬКОВОЮ АДМІНІСТРАЦІЄЮ ТА ПРИФРОНТОВИМИ ГРОМАДАМИ…….6
1.1 Стан наукової розробки проблеми формування системної комунікації між районною військовою адміністрацією та прифронтовими громадами в умовах воєнного стану……....6
1.2 Уточнення змісту основних понять дослідження: «комунікація», «районна військова адміністрація», «громада», «прифронтова громада»……18
1.3 Принципи та методи дослідження комунікації між районною військовою адміністрацією та прифронтовими громадами……...23
РОЗДІЛ 2. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМНОЇ КОМУНІКАЦІЇ МІЖ РАЙОННОЮ ВІЙСЬКОВОЮ АДМІНІСТРАЦІЄЮ ТА ПРИФРОНТОВИМИ ГРОМАДАМИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ……29
2.1 Правові засади формування системної комунікації…….29
2.2 Ефективності владної комунікації в кризових умовах……42
2.3 Передовий досвід у формуванні системи комунікацій регіонального/районного рівня у кризових умовах……...49
РОЗДІЛ 3. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМНОЇ КОМУНІКАЦІЇ МІЖ РАЙОННОЮ ВІЙСЬКОВОЮ АДМІНІСТРАЦІЄЮ ТА ПРИФРОНТОВИМИ ГРОМАДАМИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ……57
3.1 Оцінка ефективності системної комунікації Запорізької обласної військової адміністрації в умовах воєнного стану……....57
3.2 Перспективи підвищення ефективності системної комунікації Запорізької обласної військової адміністрації з прифронтовими громадами в умовах воєнного стану……...70
ВИСНОВКИ……...76
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ……...83
ДОДАТКИ……..90

ВСТУП

Актуальність дослідження. Ефективна комунікація є критично важливою для забезпечення безпеки та оперативної взаємодії між військовими адміністраціями та населенням. В умовах воєнного стану швидка передача інформації може рятувати життя та допомагати у прийнятті важливих рішень.

Військові адміністрації повинні забезпечувати підтримку прифронтових громад, надаючи інформацію про заходи безпеки, евакуацію, гуманітарну допомогу та інші важливі аспекти. Це сприяє зміцненню довіри між владою та населенням. Системна комунікація допомагає протидіяти ворожій пропаганді та дезінформації, яка може негативно впливати на моральний стан населення та військових. Чітка і достовірна інформація від адміністрації допомагає знижувати рівень паніки та дезорганізації.

Злагоджена комунікація сприяє кращій координації дій між різними структурами та організаціями, що залучені у підтримку прифронтових громад – це включає як військові, так і цивільні установи та організації.

В умовах воєнного стану важливо дотримуватися законодавства та адміністративних процедур, що регулюють взаємодію між владою та населенням. Системна комунікація допомагає забезпечувати прозорість та відповідність правовим нормам.

Таким чином, дослідження та впровадження ефективних систем комунікації між районними військовими адміністраціями та прифронтовими громадами є важливим аспектом підтримки стабільності та безпеки в умовах воєнного конфлікту.

Проблемна ситуація у контексті формування системної комунікації між районною військовою адміністрацією та прифронтовими громадами в умовах воєнного стану може включати кілька ключових аспектів: існує брак сучасних засобів комунікації, таких як надійний інтернет і телефонний зв’язок, що ускладнює оперативне інформування населення; в інформаційному просторі присутні активні інформаційні атаки з боку ворога, які створюють паніку та

недовіру серед населення (поширення неправдивої інформації через соціальні мережі та інші канали, що ускладнює роботу з населенням); сформована недостатня взаємодія між різними відомствами, що призводить до дублювання функцій або, навпаки, до пропусків у важливих сферах (невизначеність у розподілі відповідальності та повноважень між різними структурами влади); високий рівень стресу та втоми серед населення і працівників адміністрацій, що може негативно впливати на якість комунікації та прийняття рішень.

Для вирішення цих проблем необхідно розробити комплексний підхід, який включає модернізацію інфраструктури, підготовку персоналу, активну інформаційну протидію, покращення координації дій та підтримку психологічного здоров'я населення і працівників.

Магістерська робота присвячена теоретичним та практичним аспектам дослідження формування системної комунікації між районною військовою адміністрацією та прифронтовими громадами в умовах воєнного стану.

Об'єктом дослідження є теоретичні, методологічні та практичні аспекти формування системної комунікації між районною військовою адміністрацією та прифронтовими громадами в умовах воєнного стану.

Предметом дослідження є публічно-управлінське забезпечення формування системної комунікації між районною військовою адміністрацією та прифронтовими громадами в умовах воєнного стану.

Метою дослідження є формування можливості підвищення ефективності системної комунікації Запорізької обласної військової адміністрації з прифронтовими громадами в умовах воєнного стану на основі аналізу публічно-управлінського забезпечення формування системної комунікації між районною військовою адміністрацією та прифронтовими громадами в умовах воєнного стану.

Завдання дослідження:

1. охарактеризувати стан наукової розробки проблеми формування системної комунікації між районною військовою адміністрацією та прифронтовими громадами в умовах воєнного стану;

2. виконати уточнення змісту основних понять дослідження: «комунікація», «районна військова адміністрація», «громада»;

3. розглянути принципи та методи дослідження комунікації між районною військовою адміністрацією та прифронтовими громадами;

4. проаналізувати правові засади формування системної комунікації;

5. представити методи оцінки ефективності владної комунікації в кризових умовах;

6. проаналізувати передовий досвід у формуванні системи комунікацій регіонального/районного рівня у кризових умовах;

7. провести оцінку ефективності системної комунікації Запорізької обласної військової адміністрації в умовах воєнного стану;

8. розглянути перспективи підвищення ефективності системної комунікації Запорізької обласної військової адміністрації з прифронтовими громадами в умовах воєнного стану.

Методи дослідження: індукції, дедукції, аналізу, синтезу, опитування, узагальнення.

Практичні результати дослідження можуть бути використані для покращення управління прифронтовими громадами, підвищення ефективності адміністративних процесів та забезпечення стабільності в умовах воєнного конфлікту.

Гіпотеза дослідження: очікується, що створення та впровадження ефективної системи комунікації між районними військовими адміністраціями та прифронтовими громадами в умовах воєнного стану забезпечить підвищення рівня оперативного реагування на надзвичайні ситуації, зменшить вплив дезінформації супротивника, а відтак підвищить рівень безпеки громади та довіри населення до влади.

Структура роботи: кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку літератури.

РОЗДІЛ 1
МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМНОЇ КОМУНІКАЦІЇ МІЖ РАЙОННОЮ ВІЙСЬКОВОЮ АДМІНІСТРАЦІЄЮ ТА ПРИФРОНТОВИМИ ГРОМАДАМИ

1.1 Стан наукової розробки проблеми формування системної комунікації між районною військовою адміністрацією та прифронтовими громадами в умовах воєнного стану

Формування системної комунікації між районною військовою адміністрацією та прифронтовими громадами в умовах воєнного стану є важливою і актуальною проблемою, що потребує детального дослідження та впровадження ефективних практик.

Стан наукової розробки проблеми формування системної комунікації між районною військовою адміністрацією та прифронтовими громадами в умовах воєнного стану можна розподілити на наступні напрямки:

1. Теоретичні аспекти комунікації в умовах воєнного стану, що в свою чергу поділяється на:

1.1 Дослідження комунікаційних моделей в умовах воєнного стану включають різні моделі комунікації, які можуть бути ефективними в умовах воєнного конфлікту, що в свою чергу визначає як класичні теорії комунікації, так і сучасні підходи, які враховують специфіку воєнного стану.

Гавриленко М., Сілюкова О. дійшли висновку, що кількість несподіваних змін, що щоденно відбувається змушує координувати дії та розставляти пріоритети. Тому вкрай важливо будувати діалог із громадськістю, щоб громади дізнавалися про будь-які зміни та адаптувалися до них, щоб комунікація відбувалася у форматі діалогу, а канали комунікації були системними, доступними та активними 24/7 [10].

Автори визначили, що досвід спілкування з громадськістю показує, що навіть проста нестача інформації швидко породжує відчуття паніки, тривоги та застою. До такого висновку вони прийшли в перші дні повномасштабного вторгнення на Херсонщину, коли робота із захисту держави в області не злагоджена, і коли мешканці діяли за власною ініціативою, без жодної підтримки з боку влади. Ця ситуація стала яскравим прикладом повного непорозуміння з довгостроковими трагічними наслідками.

Зараз автори спостерігають протилежну ситуацію – навіть у складних ситуаціях можна будувати ефективні комунікаційні стосунки, підтримувати людей, контролювати ситуацію та створювати відчуття довіри. Тут мова йде про офіційні канали зв'язку (до них рівень уваги значно підвищився під час війни) та формальні шляхи, які дозволяють якомога швидше донести інформацію до населення [10].

Божко Я. в своєму дослідженні дійшов висновку, що відсутність внутрішньої координації – проблема не лише державних відносин, а окрема хвороба всього простору цивільних відносин. Автор зазначив, що відсутність хоча б часткової «комерційної» домовленості між ЗМІ різного спрямування робить інформаційне поле хаотичним. Використовувати ЗМІ в політиці та бізнес-конкуренції [5].

1.2. Психологічно-філософські аспекти: розглядається вплив стресу, страху та інших психологічних факторів на сприйняття інформації та ефективність комунікації.

Батир Ю.Г. доведено, що людина не існує поза суспільством і соціальною історією, але історія неможлива, коли вона твориться без людини чи проти людини. Автор зазначає, що людину та історію не можна розділити. У певні часи та ситуації людям доводиться жертвувати собою, щоб зберегти якусь історичну власність або продовжити історію. Це означає, що існує ситуація, коли історія виявляється над людиною та її долею [3]. Взаємне відчуження людини та історії свідчить про те, що вони несуть між собою різне змістове та смислове навантаження. В контексті дослідження історія розглядається як

конкретна реальність людини, і в цьому відношенні вона обмежує людину, знайомить її з певними типами життя і певною сферою можливих розумінь. І якщо історія обмежує людину, то це означає, що вона, історія, не використовує всіх можливостей людини, а тому постає в реальності меншою за людину. Об'єктивна єдність конкретних і об'єктивних умов і причин суспільної діяльності людини з урахуванням історичних здобутків і тенденцій виглядає як історична доля (чи історичне самовизначення). Так, наприклад, одні й ті ж вчинки і дії людей в різні періоди історії можуть мати абсолютно різні результати. Звичайно, при цьому історичний рух не може забувати, що першоджерело в людині і космосі в їх взаємодії. Але їх також не можна пізнати; справді, історія є місцем психологічної самоперевірки людини [3].

Досліджуючи психологічні сприйняття інформації та ефективність комунікації, Мілютіна К. Л. дійшла до думки, що стопор є однією з найсильніших захисних реакцій організму на шок, особливо на агресію. Коли людина ховається в укритті або залишає зону бойових дій, вона докладає чимало зусиль, щоб вижити та захистити дітей і своїх близьких та сприймати інформацію належним чином, і, відповідно, надавати певну адекватну інформацію у відповідь [29].

2. Практичні підходи до комунікації в умовах воєнного стану, що в свою чергу поділяється на:

2.1 Використання сучасних технологій: активно вивчається застосування цифрових платформ, соціальних мереж, мобільних додатків та інших інструментів для забезпечення оперативної та ефективної комунікації.

Фармхаус П. Р. в результаті досліджень дійшов висновку, що в інформаційному суспільстві, де динаміка соціальних змін значно прискорилася завдяки технологічному розвитку, державні установи стикаються з проблемою адаптації своїх комунікаційних стратегій до нових ситуацій. Стрімкий розвиток цифрових технологій та зміни комунікаційних уподобань громадян вимагають від державних органів перегляду традиційних підходів до спілкування з громадськістю та забезпечення прозорості та відкритості своєї діяльності.

Основна проблема полягає у визначенні найкращих шляхів інтеграції сучасних інструментів соціальних медіа в систему комунікацій уряду з метою підвищення ефективності державного управління та заохочення громадян до активної участі в розбудові уряду. Наскільки ефективною може бути ця інтеграція, залежить від здатності держави визначати вплив соціальних мереж на формування громадської думки та використовувати їх як майданчик для дискусій та думок [56].

Враховуючи постійну цифровізацію суспільства та зростаючу роль Інтернету в повсякденному житті, важливо усвідомлювати важливість інтеграції державних органів у сучасні комунікаційні канали та платформи. Дослідження підтвердило, що соціальні мережі можуть відігравати ключову роль у формуванні діалогу між владою та громадянами, не лише у зворотному зв'язку, а й у швидкому поширенні корисної інформації. Перш за все, використання соціальних мереж сприяє підвищенню довіри до органів влади. Це дозволяє громадянам швидко отримувати доступ до інформації, а також дозволяє брати участь в обговоренні суспільно важливих питань. Водночас такі проблеми, як дублювання інформації, відсутність взаємодії з аудиторією, необхідність вдосконалення законодавчої бази, слід визнати такими, що потребують уваги та вирішення. Важливо приділити особливу увагу розробці комплексних стратегій, які включають правила ефективної комунікації в соціальних мережах, побудови діалогу з громадськістю та відповіді на запитання. Важливо враховувати потреби всіх користувачів, незалежно від їх соціального статусу або рівня активності в мережі. Автор зазначає, що державні органи мають зосередитися на застосуванні аналітичних інструментів для глибшого розуміння потреб своєї аудиторії, що покращить якість та ефективність комунікації. Також важливо забезпечити стратегічну роботу з громадськими організаціями та іншими зацікавленими сторонами для покращення взаємодії [54]. Підсумовуючи автор зазначив, що інтеграція державних органів у соціальні мережі має бути частиною ширшої стратегії «відкритого уряду», яка включає створення інклюзивних, доступних та чуйних

державних платформ. Такий підхід може не лише підвищити якість державного управління, а й підвищити довіру населення та задоволеність громадян послугами на високому рівні [56].

Різні автори мають своє визначення терміну «штучний інтелект». Але, як виявилося, їх усіх приваблює одне: штучний інтелект – це створена людиною система, яка імітує рішення складних завдань, які постають перед людиною протягом її життя [62].

Штучний інтелект реалізовано в автоматизованих онлайн-помічниках на веб-сайтах, які можна вважати чат-ботами. Це допомагає установам зменшити витрати на наймання та навчання працівників та проводити постійну комунікацію в рамках публічного управління і комунікацій [48].

2.2 Створення інформаційних центрів: в даних дослідженнях важливу роль відіграє організація спеціальних інформаційних центрів, які забезпечують доступ до актуальної інформації для мешканців прифронтових громад.

Відмінності у розвитку інформаційних технологій в умовах глобалізації підвищують рівень викликів і загроз інформаційного простору та вимагають посилення ролі держави шляхом надання об’єктивної, достовірної інформації, посилення заходів із захисту національного інформаційного простору. Держава забезпечує ці функції шляхом реалізації державної інформаційної політики. Це питання є особливо актуальним в умовах воєнного стану. Необхідно підвищити ефективність системи стратегічної комунікації в сучасному суспільстві обсягу обміну інформацією, особливо для полегшення та підвищення рівня продуктивності використання каналів зв’язку, необхідно створити стійкі методи зв’язку між цільовими аудиторіями та канали комунікації, а також система моніторингу та аналізу інформаційного поля за результатами розповсюдження стратегічного наративу. Враховуючи постійний розвиток інформаційного відомства в усіх національних процесах та здатність забезпечувати безперебійні комунікації, важливістю обраної теми для реалізації ефективної інформаційної політики держави є впровадження єдиної системи стратегічних комунікацій в державному устрої в умовах війни [57].

З метою забезпечення актуального зв’язку з громадянами країни під час воєнного стану органам місцевого самоврядування рекомендовано використовувати канали інформування громадськості про серйозні зміни в громаді (прийняті рішення, доступні послуги, гуманітарна допомога) та нові способи спілкування, крім сторінок, друкованих видань та ЗМІ, доцільно використовувати популярні платформи (Telegram-канали, чат-боти, Viber, соціальні мережі, тощо) серед мешканців громади [53].

З метою інформаційної безпеки, рекомендовано перевіряти профілі посадовців у спільноті або на сторінках місцевої ради. Позначка підтвердження поруч із назвою облікового запису чи спільноти підвищує довіру відвідувачів і користувачів і означає для них офіційний канал зв’язку. Цей метод також поширений у системах державного управління [9].

Бажинова О.А. зазначає, що окрім виконання обов’язків органів місцевого самоврядування в умовах воєнного стану, перед ними стоїть завдання організації надання всіх послуг, які відповідають потребам мешканців громади, шляхом надання актуальної інформації. Інструкції для населення щодо потенційних загроз, поточних умов та дій у надзвичайних ситуаціях. Це вимагає від органів місцевого самоврядування не лише тісної співпраці з державними та правоохоронними органами, а й запобігання поширенню дезінформації, терору серед населення, посилення комунікації з громадськістю [2].

Дотримання вищезазначених критеріїв є необхідним для підвищення рівня довіри серед людей, уникнення небезпеки насильства та масового насильства, а також для того, щоб у людей було відчуття безпеки та довіри до чинної влади. Це важливо для безперебійного функціонування окремих громад, соціальних і державних інституцій та загального функціонування держави. У разі виникнення надзвичайних ситуацій, які можуть вплинути на роботу окремих організацій, що задовольняють сімейні чи безпекові потреби громади, органи місцевого самоврядування повинні використовувати всі доступні засоби

комунікації для донесення до населення вказівок щодо дій. Захист життя та задоволення основних потреб.

Гук Д. визначає, що в сучасних умовах необхідним є підвищення рівня довіри серед людей, уникнення небезпеки, а також для того, щоб у людей було відчуття безпеки та довіри до чинної влади. Це важливо для безперебійного функціонування окремих громад, соціальних і державних інституцій та загального функціонування держави. У разі виникнення надзвичайних ситуацій, які можуть вплинути на роботу окремих організацій, що задовольняють сімейні чи безпекові потреби громади, органи місцевого самоврядування повинні використовувати всі доступні засоби комунікації для донесення до населення вказівок щодо дій захисту життя та задоволення основних потреб громади [14].

3. Законодавчі та нормативні аспекти, що включає:

3.1 Аналіз законодавства: досліджуються чинні законодавчі та нормативні акти, що регулюють діяльність військових адміністрацій та комунікацію з населенням.

В Україні діяльність військових адміністрацій та комунікація з населенням регулюється рядом законодавчих та нормативних актів. Ось основні документи, які слід враховувати:

1. Конституція України, що визначає права та обов’язки громадян, органи влади, а також принципи організації місцевого самоврядування і забезпечення безпеки [23].

2. Закон України «Про правовий режим воєнного стану», що регулює порядок введення і дії воєнного стану в Україні, визначає права і обов’язки органів державної влади, зокрема військових адміністрацій, а також права і обов’язки громадян [46].

3. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні», що визначає принципи організації і функціонування органів місцевого самоврядування, їх повноваження та взаємодію з органами державної влади [43].

4. Закон України «Про організацію оборонного виробництва», що регулює питання організації оборонного виробництва, яке також впливає на діяльність військових адміністрацій та їх комунікацію з населенням [45].

5. Закон України «Про захист інформації в інформаційних системах», який визначає основи захисту інформації, що є критично важливим для забезпечення безпеки інформаційного обміну між адміністрацією та населенням [41].

6. Закон України «Про національну безпеку України», яким визначено основи національної безпеки, в тому числі організацію і функціонування сил та засобів для забезпечення безпеки, що безпосередньо впливає на комунікацію з населенням [44].

7. Постанови Кабінету Міністрів України: «Про затвердження Положення про районну військову адміністрацію»: регулює функції, повноваження та організацію діяльності районних військових адміністрацій;«Про затвердження Положення про систему цивільного захисту України»: визначає організацію цивільного захисту, що включає питання комунікації у випадках надзвичайних ситуацій.

8. Накази та розпорядження Міністерства оборони України та інших державних органів.

Накази Міністерства оборони України про організацію військових адміністрацій: регулюють специфічні аспекти організації та діяльності військових адміністрацій, включаючи комунікацію з населенням.

Розпорядження про інформування населення в умовах воєнного стану: визначають порядок подання інформації та взаємодії з громадянами.

Отже, знання і розуміння чинних законодавчих та нормативних актів є необхідним для ефективного управління та комунікації між районною військовою адміністрацією та прифронтовими громадами – це дозволяє забезпечити відповідність діяльності адміністрацій вимогам закону, дотримуватися прав і обов’язків громадян, а також ефективно реагувати на виклики, які виникають у складних умовах воєнного стану.

Наукова розробка проблеми формування системної комунікації між районною військовою адміністрацією та прифронтовими громадами в умовах воєнного стану знаходиться на етапі активного дослідження та впровадження. Отримані дані дають змогу сформувати висновок, що ефективна комунікація дозволяє швидко донести до населення важливу інформацію про загрози, евакуаційні заходи, безпечні маршрути тощо. Вчасне та точне інформування допомагає запобігти поширенню чуток та дезінформації, що може викликати паніку серед населення. Чітка комунікація між адміністрацією та громадянами забезпечує злагодженість дій у разі надзвичайних ситуацій, що сприяє підтримці громадського порядку.

Ефективна комунікація підвищує рівень довіри до місцевої та військової влади, що є критично важливим для підтримки стабільності в регіоні. Проведені дослідження сприяють розвитку теоретичних та практичних аспектів комунікації в умовах кризових ситуацій, що може бути корисним для інших регіонів та країн.

Головною проблемою кризової ситуації є новизна, тобто це нова ситуація, до якої організація та керівництво не готові. Відомо, що людина часто приймає неефективні рішення в нових ситуаціях, це ускладнює розвиток стресу та прийняття правильного рішення. Якщо основним законом роботи під час кризи є підготовка до кризи, то криза перестане бути новою і несподіваною. Ще однією складністю кризи є її нестабільність. Криза – це подія, коли бракує такого ресурсу, як час. Параметр «час» задається заздалегідь. Крім того, перемогти або суттєво уникнути динамічного розвитку ситуації можна лише динамічною поведінкою тих, хто бере участь у ліквідації кризи. Іноді успіх полягає в ретельному плануванні, щоб уникнути або пом’якшити проблему. Є деякі ознаки того, що проблема може розвиватися. Якщо організація грамотно і вчасно реагує на ці сигнали, можна бути впевненим, що втрата громадської підтримки мінімізована [16].

Важливість дослідження проблеми формування системної комунікації між районною військовою адміністрацією та прифронтовими громадами в

умовах воєнного стану полягає в забезпеченні безпеки, підтримці громадянського порядку, соціальної підтримки, ефективному управлінні ресурсами, зміцненні національної безпеки та внеску у розвиток наукових знань. Однак, варто відмітити, що створення та впровадження ефективної системи комунікації між районними військовими адміністраціями та прифронтовими громадами в умовах воєнного стану не розглядається з позиції забезпечення підвищення рівня оперативного реагування на надзвичайні ситуації, що в свою чергу може підвищити рівень безпеки громади та довіри населення до влади. Системи комунікації між районними військовими адміністраціями та прифронтовими громадами найбільше розглядаються з позиції психологічних та організаційних аспектів.

Отже, системна комунікація в умовах воєнного стану має забезпечити специфічність ситуації та постійну потребу в оперативному обміні інформацією.

Автори, такі як Гавриленко М. та Сілюкова О., підкреслюють важливість відкритих, доступних каналів зв’язку, здатних оперативно внести зміни до громади та мінімізувати паніку. Психологічні аспекти, згідно з дослідженнями Батир Ю.Г. та Мілютіної К.Л., показують, як стрес і психологічний стан мешканців можуть впливати на сприйняття інформації, що потребує адаптованих підходів до комунікації [10].

Використання сучасних технологій, зокрема соціальних мереж і чат-ботів, має вирішальне значення для швидкої та ефективної комунікації в умовах війни. Платформи, такі як Telegram або Viber, активно застосовуються для інформування громадян.

Створення інформаційних центрів, що забезпечують доступ до актуальної інформації, є числом елементів підтримки порядку та запобігання поширенню дезінформації.

Законодавча база, що включає Конституцію України та закони, що регулюють воєнний стан, містить чіткі вказівки для ефективного управління комунікацією між адміністрацією та населенням.

Спеціальні нормативні акти щодо інформування населення в умовах воєнного стану допомагають забезпечити безпечний та ефективний обмін інформацією.

Загалом, комунікація в умовах воєнного стану є не лише важливою для координації дій та забезпечення безпеки, але й критичною для збереження довіри громадян до влади, що є основою стабільності в регіонах, що знаходяться під загрозою.

Формування системної комунікації між районною військовою адміністрацією та прифронтовими громадами в умовах воєнного стану є важливою і актуальною проблемою, що вимагає постійного удосконалення теоретичних та практичних підходів. Загальний стан наукової розробки цієї проблеми можна розподілити на кілька основних напрямків:

1. Теоретичні аспекти комунікації в умовах воєнного стану – дослідження комунікаційних моделей та психологічних аспектів в умовах війни показують, що ефективна комунікація може суттєво знижувати рівень паніки, допомогти в управлінні інформаційними потоками та забезпечити безпеку населення. Важливим є побудова діалогу з громадянами через офіційні канали зв’язку, які мають бути доступними і активними 24/7.

2. Практичні підходи до комунікації – використання сучасних цифрових технологій, таких як соціальні мережі, мобільні додатки, а також створення інформаційних центрів є важливими інструментами для забезпечення оперативного зв’язку з громадянами. Крім того, застосування штучного інтелекту, чат-ботів та аналітичних інструментів дозволяє більш ефективно реагувати на потреби населення та здійснювати комунікацію в умовах обмежених ресурсів.

3. Законодавчі та нормативні аспекти – діяльність військових адміністрацій та комунікація з населенням регулюються низкою законодавчих актів, зокрема законами про правовий режим воєнного стану, місцеве самоврядування, захист інформації та національну безпеку. Чітке розуміння

цих актів дозволяє забезпечити ефективне управління та взаємодію з громадами, що є важливим для забезпечення прав та безпеки громадян.

У підсумку, ефективна комунікація є основою для забезпечення стабільності та підтримки громадського порядку в умовах воєнного стану. Вона дозволяє не тільки уникнути паніки і дезінформації, а й сприяє формуванню довіри між місцевими громадами та органами влади. Розвиток теоретичних і практичних аспектів комунікації в кризових ситуаціях надає можливість розробити конкретні стратегії для інших регіонів та країни в цілому.

У наукових дослідженнях, які стосуються формування системної комунікації між районними військовими адміністраціями та прифронтовими громадами в умовах воєнного стану, розглянуті багато аспектів, проте є кілька напрямків, які, ймовірно, потребують додаткового вивчення та більш глибокого аналізу. Зокрема, можна виділити наступні теми, які не були достатньо детально розглянуті в інших дослідженнях:

1. Більшість досліджень зосереджено на загальних теоретичних аспектах і технологіях, однак відсутні конкретні випадки та порівняння різних стратегій комунікації, які застосовуються на рівні районних військових адміністрацій. Дослідження варіантів локальних комунікаційних моделей, що працюють ефективно саме в контексті прифронтових громад, можуть допомогти покращити практики та сформувати рекомендації для інших регіонів.

2. Враховуючи роль громадських організацій у підтримці населення під час кризових ситуацій, дослідження їхньої ролі в організації ефективної комунікації з населенням, а також у співпраці з органами місцевого самоврядування та військовими адміністраціями, є важливим. Це може бути особливо актуальним в умовах воєнного стану, коли державні структури не завжди здатні забезпечити всю необхідну допомогу.

Ці напрямки можуть стати основою для подальших досліджень та практичних рекомендацій щодо покращення системної комунікації між військовими адміністраціями та прифронтовими громадами в умовах воєнного стану.

1.2 Уточнення змісту основних понять дослідження: «комунікація», «районна військова адміністрація», «громада», «прифронтова громада»

Уточнення змісту основних понять дослідження, таких як «комунікація», «районна військова адміністрація» та «громада», є критично важливим для досягнення чіткості, точності та узгодженості в науковій роботі. Це дозволяє уникнути непорозумінь і забезпечити єдиний підхід до аналізу та інтерпретації даних.

Уточнення поняття «комунікація» допомагає визначити конкретні форми, методи та канали передачі інформації, що використовуються в умовах воєнного стану. Чітке розуміння процесів комунікації дозволяє аналізувати їх ефективність, виявляти проблеми та розробляти стратегії їх вирішення.

Уточнене поняття дозволяє встановити параметри для оцінки якості комунікаційних процесів (наприклад, швидкість передачі інформації, зрозумілість повідомлень, рівень довіри тощо).

У філософському словнику слово «комунікація» має два значення:

1) те саме, що спілкування; процеси соціальної комунікації, взяті в символічній формі;

2) категорія сучасної філософії, переважно екзистенціалізму та приватності, що відноситься до спілкування на основі взаєморозуміння, діалогу.

Комунікація в лінгвістиці визначається як «спілкування, обмін думками, інформацією, ідеями тощо. Це специфічний вид спілкування в процесі пізнання і трудової діяльності людини. Людське спілкування в першу чергу пізнається через використання мови.

Психологічний словник дає таке визначення: «Комунікація – поняття, що вживається в соціальній психології в двох значеннях: 1) для виявлення структури ділових і особистих відносин між людьми, наприклад, структури внутрішньогрупових відносин учасників; 2) для виявлення обміну інформацією в суспільстві, в останньому випадку спілкування є частиною людських відносин [52].

Саранча О., Кириченко В., Павленко Т. зазначають, що комунікація – це не лише обмін інформацією, а й невід'ємна частина процесу лідерства та інструмент формування суспільної довіри. А методи та причини залежать від кожного виду діяльності [50].

Відповідно, системною можна вважати комунікацію між елементами системи або між системами, що дозволяє координувати дії та приймати рішення для досягнення спільної мети. Така комунікація може здійснюватися як між технічними компонентами (наприклад, у комп'ютерних системах), і між людьми, організаціями чи іншими елементами у соціальному чи економічному середовищі.

Мета такої комунікації – забезпечити ефективне функціонування системи та мінімізувати помилки.

Отже, можна сформувати висновок, що комунікація в контексті дослідження – це процес обміну інформацією між районною військовою адміністрацією та прифронтовими громадами, що включає передачу, прийняття, розуміння та реагування на інформацію. Комунікація – це процес обміну інформацією, ідеями, думками, почуттями та іншими видами повідомлень між двома або більше суб'єктами з метою досягнення взаєморозуміння. У контексті військового стану комунікація набуває особливої важливості, оскільки своєчасне та точне інформування може мати вирішальне значення для безпеки та координації дій населення.

Уточнення поняття «Районна військова адміністрація» дозволяє чітко визначити обсяг повноважень та відповідальності районної військової адміністрації, що важливо для аналізу її діяльності. Розуміння ролі та функцій військової адміністрації сприяє кращій координації дій з іншими органами влади та організаціями, що працюють в регіоні. Чітке визначення дозволяє встановити критерії для оцінки ефективності роботи військової адміністрації, особливо в умовах кризових ситуацій.

Відповідно, військові адміністрації формуються в умовах воєнного стану для забезпечення правопорядку, безпеки та управління в умовах надзвичайної

ситуації. Це органи виконавчої влади, які можуть бути створені на національному, регіональному або місцевому рівні для заміни або підсилення існуючих органів влади, якщо ті не можуть виконувати свої функції через воєнні дії або інші загрози.

Військові адміністрації можуть тимчасово заміняти органи місцевого самоврядування або виконавчої влади, якщо це необхідно для підтримання стабільності та безпеки.

Військово-цивільні адміністрації району є тимчасовими органами управління, які користуються повноваженнями, визначеними цим Законом, у відповідному районі району, обласних радах, обласних адміністраціях та інших органах влади [39].

З практичної точки зору, військові адміністрації є надзвичайно важливими для мешканців кожної території, оскільки вони уповноважені приймати рішення, які залежать від життя людей: евакуація, комендантська година та багато інших.

Законодавством передбачено, що на територіях, де введено воєнний стан (у нашому випадку це вся Україна), можуть створюватися тимчасові органи управління – військові адміністрації. Рішення про їх утворення приймає Президент України за поданням обласних адміністрацій або військового командування. Військове управління здійснюється безпосередньо їх командирами.

Військова адміністрація населеного пункту створюється одним або кількома населеними пунктами. Тут мова йде про населені пункти, тобто села, селища та міста [18].

Отже, районна військова адміністрація – це орган державної влади, що здійснює управління на певній території в умовах воєнного стану, забезпечуючи безпеку, правопорядок, надання послуг населенню та координацію дій збройних сил. Районна військова адміністрація – це орган державної влади, який створюється у разі введення воєнного стану в певному районі. Вона здійснює управління на відповідній території з метою

забезпечення безпеки, правопорядку, надання необхідної допомоги населенню та координації дій з іншими державними органами та збройними силами. Основні функції районної військової адміністрації включають:

- управління та координація цивільного захисту;
- інформування та підтримка населення;
- взаємодія з місцевими органами влади та громадськими організаціями;
- забезпечення правопорядку та безпеки на підконтрольній території.

Уточнення поняття «громада» допомагає визначити специфічні потреби та проблеми різних груп населення, що є критично важливим для ефективної комунікації та підтримки. Чітке визначення громади дозволяє аналізувати її соціальну структуру, виявляти ключових лідерів та організації, що можуть сприяти ефективній комунікації.

Розуміння особливостей громади дозволяє планувати та здійснювати заходи, спрямовані на підвищення рівня безпеки, соціальної підтримки та інтеграції населення.

Гурбик А.О. зазначає, що громада – це стійка, самовідтворювана соціальна організація людей, що включає (різною мірою) спільну власність, історично обґрунтоване самоврядування, соціальну та світоглядну єдність (колективні зібрання, обряди, культові споруди тощо), а також оборонні функції, землекористування та регулювання виробничих і матеріальних відносин. У різних формах цей тип організації людей існував у всіх народів. Це виникло як спільна адміністративна організація кровних родичів у стародавньому суспільстві. В 6-9 століттях на українських землях виділили три рівні громад: великородинний, регіонально-великородинний і територіальні Велику родину (громаду) складали великі патріархальні родини, які проживали на невеликій відстані від кожного і підтримувати єдність сім’ї.

Спільноти на великих відстанях і відносини між ними визначаються не тільки родинними зв’язками, а й необхідністю проживання на спільній території. (сусідські, територіальні зв’язки). Територіальна громада складається

здебільшого з невеликих неподілених і моногамних і напіввеликих патріархальних сімей, які живуть разом на одній території [15].

Громада – це жителі, об’єднані постійним проживанням у межах села, селища, міста, самостійних адміністративно-територіальних одиниць, або жителі кількох сіл, селища, міста, добровільно одного адміністративного центру згідно ст. 1 Закону України «Про місцеве самоврядування» [43].

Отже, громада – це сукупність мешканців певної території (села, селища, міста), які об’єднані спільними соціальними, економічними, культурними та іншими інтересами, а також органами місцевого самоврядування, що забезпечують їхні потреби та інтереси. Громада – це соціально-територіальна спільнота людей, яка об’єднує мешканців певного населеного пункту або території (міста, села, району). Громада має власні органи самоврядування, що відповідають за вирішення місцевих питань, розвиток інфраструктури, забезпечення соціальних послуг та підтримку громадського порядку. У контексті прифронтових умов громада часто стикається з додатковими викликами, такими як забезпечення безпеки, евакуація, надання гуманітарної допомоги та психологічної підтримки.

Уточнення змісту основних понять «комунікація», «районна військова адміністрація» та «громада» є фундаментальним для наукового дослідження, оскільки це забезпечує чіткість, послідовність та об’єктивність у аналізі та інтерпретації даних. Це дозволяє створити єдину методологічну основу для дослідження, підвищити його наукову цінність та практичну значимість.

Таким чином, чітке розуміння цих понять є необхідним для розробки ефективних комунікаційних стратегій та механізмів взаємодії між районною військовою адміністрацією та громадами в умовах воєнного стану.

Уточнення основних понять дослідження («комунікація», «районна військова адміністрація», «громада») є критичним для забезпечення чіткості, зворотності та об’єктивності аналізу. Це дозволяє уникнути непорозумінь і створити єдину методологічну основу для дослідження.

Комунікація виступає в процесі обміну інформацією між суб'єктами для досягнення взаєморозуміння. У військових умовах вона набуває особливого значення для координації дій, своєчасного інформування, забезпечення безпеки та підвищення довіри. Системний підхід до комунікації дозволяє оцінити її якість та виявляти ефективні методи передачі інформації.

Районна військова адміністрація є органом державної влади, що виконує функції управління на визначеній території в умовах воєнного стану.

Основні завдання: координація дій між органами влади, забезпечення безпеки та правопорядку, підтримка населення, прийняття рішень, що впливають на життя громадян.

Законодавчі засади створення військових адміністрацій забезпечують їх правову легітимність та функціональність.

Громада об'єднує мешканців певної території, які мають спільні соціальні, економічні та культурні інтереси.

Органи самоврядування громади відіграють важливу роль у вирішенні місцевих питань, розвитку інфраструктури, наданні послуг.

У прифронтових умовах громади стикаються з додатковими викликами, такими як евакуація, гуманітарна допомога, психологічна підтримка.

Чітке визначення понять «комунікація», «районна військова адміністрація» та «громада» є основою для аналізу їх взаємодії та розробки ефективних механізмів взаємодії в умовах воєнного стану.

1.3 Принципи та методи дослідження комунікації між районною військовою адміністрацією та прифронтовими громадами

Принципи дослідження є основою для проведення наукового аналізу та забезпечують надійність, валідність і корисність отриманих результатів. Важливість принципів дослідження у контексті дослідження комунікації між районною військовою адміністрацією та прифронтовими громадами можна пояснити наступним чином:

1. Принцип системності: розгляд комунікаційного процесу як частини більш широкої системи взаємодії між адміністрацією та громадами; аналіз всіх аспектів комунікації, включаючи структуру, канали, інформаційні потоки, ролі учасників та зовнішні впливи:

– чіткість у визначенні процесів: забезпечує цілісне розуміння комунікаційного процесу як частини великої системи, що допомагає зрозуміти, як різні елементи комунікації (канали, повідомлення, зворотний зв'язок) взаємодіють і впливають один на одного;

– аналіз взаємозв'язків: дозволяє виявити, як зовнішні фактори (політичні, соціальні, економічні) впливають на комунікацію, що важливо для розробки ефективних стратегій управління [33].

2. Принцип комплексності: врахування всіх факторів, що впливають на комунікацію, таких як соціально-економічний контекст, культурні особливості, психологічні аспекти; проведення комплексного аналізу з урахуванням різних аспектів комунікаційного процесу:

– урахування всіх аспектів: сприяє врахуванню не тільки явних, але й прихованих факторів, що впливають на комунікацію, таких як культурні, психологічні та соціальні особливості;

– глибше розуміння проблеми: забезпечує всебічний підхід до дослідження, що дозволяє виявити більш складні і багатогранні аспекти комунікаційних процесів [12].

3. Принцип актуальності: використання найсучасніших даних і методів для забезпечення відповідності дослідження актуальним проблемам та викликам; регулярне оновлення інформації та адаптація методів дослідження відповідно до зміни ситуації на фронті та в громадах:

– адаптація до сучасних умов: дозволяє використовувати найсвіжіші дані і методи, що є важливим для оцінки комунікаційних процесів у динамічних умовах воєнного стану;

– вирішення поточних проблем: забезпечує актуальність результатів дослідження і їх відповідність реальним викликам та потребам.

4. Принцип участі: залучення всіх ключових учасників процесу комунікації, включаючи представників адміністрації, місцевих лідерів і членів громади; проведення консультацій, опитувань та інтерв'ю для збору даних від усіх зацікавлених сторін:

– врахування всіх точок зору: забезпечує всебічний погляд на проблему шляхом залучення всіх ключових учасників процесу, що допомагає краще розуміти потреби та проблеми всіх сторін;

– підвищення точності даних: залучення різних учасників дозволяє отримати більш точні та різноманітні дані, що підвищує надійність результатів [26].

5. Принцип етичності: дотримання етичних норм і стандартів при зборі та аналізі даних, зокрема в умовах конфлікту; забезпечення конфіденційності даних, повага до учасників дослідження та забезпечення їхнього добровільного участі:

– дотримання стандартів: забезпечує відповідність етичним нормам та стандартам, що є критично важливим для захисту прав та інтересів учасників дослідження;

– запобігання негативним наслідкам: гарантує, що дослідження не завдасть шкоди учасникам і не порушить їхні права, що є особливо важливим у кризових ситуаціях [25].

Принципи дослідження мають критичне значення для забезпечення високої якості наукового аналізу. Вони допомагають забезпечити цілісність, точність і етичність дослідження, що є особливо важливим для аналізу комунікації між районною військовою адміністрацією та прифронтовими громадами. Використання цих принципів дозволяє отримати достовірні результати, які можуть бути використані для розробки ефективних стратегій та рекомендацій, що сприяють покращенню комунікаційних процесів і забезпеченню безпеки та стабільності в регіоні.

Методи дослідження:

1. Кількісні методи:

- анкетування: проведення опитувань серед представників громади та військової адміністрації для збору статистичних даних про ефективність комунікації;
- аналіз статистики: збір і аналіз даних щодо частоти та типів комунікаційних каналів, рівня довіри, швидкості реагування тощо.

2. Якісні методи:

- інтерв'ю: проведення структурованих або напівструктурованих інтерв'ю з ключовими учасниками процесу для глибшого розуміння їхньої перспективи та досвіду;
- фокус-групи: організація групових дискусій з представниками громади та адміністрації для виявлення проблем і потреб у комунікації.

3. Аналіз документів:

- огляд офіційних документів: аналіз звітів, постанов, планів та інших офіційних документів, що регулюють комунікацію між адміністрацією та громадами;
- дослідження медіа: аналіз публікацій, прес-релізів та повідомлень в медіа для оцінки того, як комунікація відображається у публічному просторі [1].

4. Спостереження:

- польові дослідження: непряме спостереження за процесами комунікації в реальних умовах для оцінки їхньої ефективності;
- моніторинг інформаційних потоків: аналіз того, як інформація розповсюджується та сприймається у громадах та адміністраціях.

5. Кейс-стаді

- аналіз конкретних випадків: дослідження окремих ситуацій або прикладів комунікації між адміністрацією та громадами, що дозволяє виявити успішні практики та проблеми.

6. Системний аналіз:

- моделювання комунікаційних процесів: розробка моделей комунікації для кращого розуміння взаємодії між різними учасниками процесу

та для прогнозування можливих проблем.

7. SWOT-аналіз:

– оцінка сильних і слабких сторін, можливостей та загроз у комунікації між адміністрацією та громадами для розробки стратегічних рекомендацій [34].

Принципи та методи дослідження комунікації між районною військовою адміністрацією та прифронтовими громадами повинні бути чітко визначені та узгоджені для забезпечення високої якості дослідження. Застосування системного і комплексного підходу, включення як кількісних, так і якісних методів, а також дотримання етичних норм дозволяють отримати достовірні дані, які можуть бути використані для покращення комунікаційних практик та підвищення ефективності взаємодії між адміністрацією і громадами.

Отже, принципи дослідження є основою для забезпечення якості, об’єктивності та практичної значущості аналізу комунікацій між районною військовою адміністрацією та прифронтовими громадами. Системність дозволяє розглядати комунікацію як частину інтегрованої взаємодії, аналізуючи її структурні компоненти, канали та зовнішні впливи. Комплексність допомоги врахуванню всіх факторів впливу, таких як соціально-економічні, культурні та психологічні аспекти. Актуальність забезпечує відповідність дослідження реальним викликам та використання сучасних даних і методів. Принцип участі забезпечує залучення всіх цікавих сторінок, що сприяє точності результатів та врахуванню різних точок зору. Етичність гарантує дотримання прав учасників дослідження, конфіденційності та недопущення шкоди.

Методи дослідження спрямовані на забезпечення всебічного аналізу, що призводить до якісних, якісних та комбінованих підходів: кількісні методи, такі як анкетування та аналіз статистики, дозволяють оцінити ефективність комунікаційних процесів, якісні методи, включаючи інтерв’ю, фокус-групи та кейс-стаді, сприяють глибокому розумінню досвіду та потреби учасників, аналіз документів та медіа дозволяє оцінити нормативну базу та висвітлення комунікацій у публічному просторі, спостереження забезпечує реалістичну

оцінку ефективності комунікаційних процесів у природному середовищі, системний аналіз та SWOT-аналіз сприяють ідентифікації сильних сторінок, недоліків, стейтів та ризиків для вдосконалення стратегій розробки.

Практична значущість дослідження виникла у створенні основ для розробки ефективних комунікаційних стратегій: результати дослідження можуть бути використані для підвищення ефективності взаємодії між адміністрацією та громадами, використання системного підходу забезпечення безпеки, стабільності та оперативного реагування на потреби населення у прифронтових умовах.

Таким чином, комплексний підхід до дослідження забезпечує основу для створення ефективних механізмів взаємодії, які враховують специфіку воєнного стану та потреби як адміністрації, так і громади.

РОЗДІЛ 2
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМНОЇ КОМУНІКАЦІЇ МІЖ РАЙОННОЮ ВІЙСЬКОВОЮ АДМІНІСТРАЦІЄЮ ТА ПРИФРОНТОВИМИ ГРОМАДАМИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

2.1 Правові засади формування системної комунікації

Системна комунікація є основою для ефективної роботи державних органів, установ та організацій. Вивчення правових засад дозволяє забезпечити дотримання прав громадян на інформацію, свободу вираження та доступ до публічних даних, адже це важливо для функціонування демократичних процесів, таких як вибори та громадська участь.

Правова база регулює не тільки процес обміну інформацією, але й її захист, включаючи питання конфіденційності, недоторканності приватного життя та боротьбу з дезінформацією.

Аналіз правових основ дозволяє оптимізувати комунікаційні процеси в різних сферах діяльності – від державного управління до бізнесу.

Загалом, дослідження правових засад системної комунікації сприяє підвищенню правової культури, удосконаленню законодавства та створенню сприятливих умов для розвитку суспільних відносин.

Діяльність військових адміністрацій з позиції комунікації з населенням регулюється рядом законодавчих та нормативних актів.

Розглянемо основні з них:

1. Конституція України, що визначає права та обов’язки громадян, органи влади, а також принципи організації місцевого самоврядування і забезпечення безпеки [23].

Конституція України є ключовим документом, що встановлює основні принципи формування та функціонування системної комунікації між органами державної влади, такими як районні військові адміністрації, і громадянами,

зокрема, в умовах воєнного стану. Особлива увага в цьому контексті приділяється забезпеченню прав громадян на інформацію та комунікацію, а також забезпеченню безпеки й стабільності в умовах надзвичайних ситуацій, зокрема воєнних дій.

Основні положення Конституції України, що впливають на формування системної комунікації:

1. Право на інформацію (Стаття 34)

Конституція України гарантує кожному громадянину право на свободу вираження поглядів та право на отримання інформації. Це особливо важливо в умовах воєнного стану, коли швидкий і достовірний обмін інформацією між військовими адміністраціями та населенням прифронтових громад є життєво необхідним для безпеки людей, оперативного реагування на загрози та прийняття рішень.

При цьому, важливим можна визначити забезпечення прозорості діяльності районних військових адміністрацій, доступу громадян до інформації про заходи захисту, евакуації та безпеки та недопущення поширення дезінформації та паніки серед населення.

2. Особливий правовий режим воєнного стану (Стаття 64)

В умовах воєнного стану деякі конституційні права можуть бути обмежені, включно зі свободою слова та інформації, що прямо впливає на систему комунікації. Районні військові адміністрації можуть тимчасово обмежувати доступ до певної інформації, якщо це виправдано інтересами національної безпеки, військової необхідності або захисту життя та здоров’я громадян.

Однак, навіть при обмеженнях, адміністрації повинні забезпечувати базову комунікацію з громадянами щодо важливих питань безпеки.

3. Організація публічної влади в умовах надзвичайних ситуацій (Стаття 119)

Органи місцевої виконавчої влади, включно з районними військовими адміністраціями, мають завдання забезпечувати: підтримку громадського

порядку та безпеки, належну роботу інфраструктури, надання гуманітарної допомоги населенню.

Ці функції вимагають чіткої комунікації з населенням, що включає інформування про заходи безпеки, плани евакуації та доступ до критично важливих ресурсів.

Районні військові адміністрації повинні мати налагоджені канали для швидкого поширення інформації серед прифронтових громад. Це може бути як через офіційні джерела (радіо, телебачення, офіційні сайти), так і через соціальні мережі та мобільні додатки. Конституційні норми захищають право громадян на отримання життєво необхідної інформації, але в умовах війни це право може бути збалансоване з потребами національної безпеки.

Конституція гарантує право громадян на участь у прийнятті рішень через механізми місцевого самоврядування (Стаття 38). В умовах воєнного стану ці права можуть бути обмежені, однак адміністрації повинні забезпечувати певний рівень залучення громади до процесів ухвалення рішень, особливо щодо питань безпеки та захисту.

Хоча Конституція дозволяє обмеження певних прав у надзвичайних ситуаціях, будь-які такі обмеження повинні бути:

– пропорційними загрозам;

– встановлені на законодавчому рівні;

– тимчасовими і такими, що підлягають відновленню після завершення дії воєнного стану.

Конституція України створює фундамент для забезпечення системної комунікації між районними військовими адміністраціями та прифронтовими громадами навіть в умовах воєнного стану. Вона регулює баланс між необхідністю оперативного поширення інформації, забезпеченням національної безпеки та дотриманням прав громадян на інформацію й участь у суспільному житті.

2. Закон України «Про правовий режим воєнного стану» регулює порядок введення і дії воєнного стану в Україні, визначає права і обов’язки органів

державної влади, зокрема військових адміністрацій, а також права і обов'язки громадян [46].

Закон України «Про правовий режим воєнного стану» (№389-VIII) відіграє ключову роль у регулюванні взаємодії між державними органами, зокрема районними військовими адміністраціями, та громадянами в умовах війни. Його положення є важливими для формування системної комунікації, особливо в контексті забезпечення безпеки прифронтових громад.

Основні положення Закону «Про правовий режим воєнного стану», що стосуються комунікації:

1. Організація та функції військових адміністрацій (Стаття 4)

Військові адміністрації, створені у районах і містах у випадку введення воєнного стану, мають спеціальні повноваження щодо управління відповідними територіями. Вони відповідають за підтримку громадського порядку, виконання законів воєнного часу, захист прав громадян та забезпечення нормальної життєдіяльності населення. Для цього надзвичайно важлива системна комунікація з громадянами.

Військові адміністрації: зобов'язані оперативно інформувати громадян про поточну ситуацію, координують дії з місцевими громадами та громадськими організаціями для забезпечення безпеки.

Закон дозволяє військовим адміністраціям запроваджувати тимчасові обмеження на деякі права і свободи громадян, включаючи свободу слова та доступ до інформації, якщо це необхідно для забезпечення оборони країни та громадської безпеки (Стаття 8).

Зокрема, районні військові адміністрації можуть: регулювати поширення інформації з метою запобігання паніці або дезінформації, контролювати канали комунікації для уникнення витоків конфіденційних військових даних.

В умовах воєнного стану адміністрації можуть запроваджувати цензуру, контролювати діяльність засобів масової інформації з метою недопущення витоку секретної інформації та запобігання поширенню матеріалів, що можуть

дестабілізувати ситуацію. Це положення дозволяє балансувати між свободою слова та необхідністю збереження державної та військової таємниці (Стаття 15)

2. Забезпечення безпеки населення та захист критичної інфраструктури (Статті 12, 18)

Військові адміністрації несуть відповідальність за захист об'єктів критичної інфраструктури та організацію евакуації населення в прифронтових зонах. Це передбачає наявність налагодженої системи комунікації з громадянами: інформування про евакуаційні маршрути, оповіщення про небезпеки та встановлення оперативного зворотного зв'язку з мешканцями громад.

3. Організація роботи органів виконавчої влади та місцевого самоврядування (Стаття 16)

Військові адміністрації мають право координувати діяльність місцевих органів самоврядування та забезпечувати виконання законів і нормативних актів у воєнний час. Для цього необхідне постійне спілкування з лідерами місцевих громад, проведення консультацій, а також регулярне інформування населення про виконання завдань.

Закон «Про правовий режим воєнного стану» дозволяє обмежувати поширення недостовірної або небезпечної інформації, що може дестабілізувати ситуацію в прифронтових громадах. Адміністрації повинні використовувати свої повноваження для боротьби з інформаційними загрозами, водночас зберігаючи рівень довіри до офіційних джерел інформації.

Незважаючи на обмеження прав і свобод під час воєнного стану, важливо підтримувати певний рівень комунікації між військовими адміністраціями та громадянами для врахування інтересів громад при прийнятті рішень, що стосуються безпеки, розподілу гуманітарної допомоги та функціонування місцевих інститутів.

Закон України «Про правовий режим воєнного стану» визначає правову базу для формування системної комунікації між районними військовими адміністраціями та прифронтовими громадами в умовах воєнного стану. Він

надає адміністраціям широкі повноваження щодо регулювання комунікаційних процесів, але водночас зобов’язує їх інформувати населення про життєво важливі питання безпеки, евакуації та організації життя в умовах військових дій.

3. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні», що визначає принципи організації і функціонування органів місцевого самоврядування, їх повноваження та взаємодію з органами державної влади [44].

Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» визначає засади організації та діяльності місцевого самоврядування, його повноваження та функції. В умовах воєнного стану його роль трансформується через введення спеціальних правових режимів, таких як створення військових адміністрацій, що координують діяльність органів місцевого самоврядування.

Основні положення Закону «Про місцеве самоврядування в Україні», важливі для комунікації в умовах воєнного стану:

1. Повноваження місцевого самоврядування (Статті 16, 26)

Місцеві ради та їх виконавчі органи мають широкий спектр повноважень у питаннях соціально-економічного розвитку, управління майном, забезпечення життєдіяльності громади. Ці органи є важливою ланкою в комунікаційній системі між військовими адміністраціями та населенням, особливо у прифронтових громадах.

Військові адміністрації співпрацюють з органами місцевого самоврядування щодо таких аспектів: забезпечення безпеки громадян, координація роботи інфраструктури, організація гуманітарної допомоги та евакуації.

2. Взаємодія з військовими адміністраціями (Стаття 10)

В умовах воєнного стану Закон передбачає, що частина функцій органів місцевого самоврядування може бути передана військовим адміністраціям. Це означає, що комунікація між цими органами стає критично важливою для координації діяльності у прифронтових громадах.

Для ефективного управління військові адміністрації повинні: постійно обмінюватися інформацією з місцевими органами самоврядування, залучати місцеві ради та громади до прийняття рішень щодо заходів безпеки.

3. Гарантії участі населення в місцевому самоврядуванні (Стаття 6)

Закон закріплює право громадян брати участь у вирішенні місцевих питань, що важливо для формування діалогу між військовими адміністраціями та громадами. В умовах воєнного стану це право може бути обмежене, однак залучення громадян до процесу прийняття рішень, що стосуються їх безпеки, залишається пріоритетом.

4. Право громад на інформацію (Стаття 42)

Голови місцевих рад мають обов’язок забезпечувати прозорість діяльності органів самоврядування та інформувати громадян про важливі рішення. У співпраці з військовими адміністраціями це означає, що прифронтові громади мають отримувати інформацію про стан безпеки, дії з боку влади та можливі заходи.

В умовах воєнного стану комунікація має бути систематичною і спрямованою на: надання оперативної інформації щодо ситуації на місцях, роз’яснення населенню правил поведінки під час військових дій, повідомлення про евакуацію та гуманітарну допомогу.

5. Надзвичайні повноваження в умовах воєнного стану (Стаття 9)

В умовах воєнного стану військові адміністрації можуть перебрати на себе частину або всі повноваження місцевих органів самоврядування. Це передбачає не лише зміну в структурі управління, але й у підходах до комунікації. Така передача повноважень повинна супроводжуватися чітким інформуванням громадян про нові правила та організаційні зміни.

Варто відмітити, що комунікація повинна бути побудована на співпраці та взаємодії між військовими адміністраціями та місцевими радами, що включає включає обмін інформацією про військові заходи, забезпечення життєдіяльності громад та координацію допомоги населенню.

Незважаючи на можливі обмеження прав в умовах воєнного стану, важливо підтримувати рівень довіри населення до органів влади, що можливо через забезпечення постійного інформування про заходи, що вживаються для їхнього захисту, пояснення прийнятих рішень і зворотній зв’язок з громадянами.

Для оперативного реагування на ситуацію на місцях військові адміністрації та місцеві органи самоврядування повинні використовувати ефективні канали зв’язку.

Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» забезпечує правову основу для співпраці між районними військовими адміністраціями та прифронтовими громадами в умовах воєнного стану. Формування системної комунікації між цими суб’єктами є важливим для координації дій, забезпечення безпеки населення та підтримки життєдіяльності громад.

Закон України «Про захист інформації в інформаційних системах» відіграє важливу роль у забезпеченні безпеки інформації та організації ефективної комунікації між державними органами, такими як районні військові адміністрації, та населенням, особливо в умовах воєнного стану. Він визначає правові та організаційні основи захисту інформації в інформаційних системах, що є важливим аспектом для збереження конфіденційності, цілісності та доступності інформації, зокрема під час війни [43].

Основні положення Закону «Про захист інформації в інформаційних системах» в контексті системної комунікації:

1. Захист державної та службової інформації (Стаття 1)

В умовах воєнного стану захист інформації, яка циркулює в інформаційних системах військових адміністрацій, є критичним для національної безпеки. Районні військові адміністрації зобов’язані забезпечувати безпеку державної інформації, яка може включати оперативні дані про стан безпеки, військові дії, плани евакуації тощо.

Важливим при цьому є недопущення витоку інформації, яка може бути використана ворогом для підриву обороноздатності та контроль за доступом до інформаційних систем та захист даних від кібератак.

2. Забезпечення цілісності та достовірності інформації (Стаття 3)

Системна комунікація між військовими адміністраціями та прифронтовими громадами повинна базуватися на передачі достовірної інформації, що має бути захищеною від модифікацій або підробки. Закон передбачає застосування засобів криптографічного захисту, цифрових підписів та інших технологій, що гарантують цілісність і достовірність інформації, яка передається через інформаційні системи.

3. Конфіденційність і доступність інформації (Стаття 4)

В умовах воєнного стану важливо забезпечити баланс між конфіденційністю інформації та її доступністю для тих, хто потребує її для власної безпеки.

4. Захист від кібератак і дезінформації (Стаття 6)

Оскільки інформаційні системи є об’єктами підвищеної уваги з боку ворога, захист від кібератак є ключовим елементом забезпечення безпеки комунікації. Закон передбачає впровадження механізмів виявлення і запобігання несанкціонованому доступу, а також боротьбу з дезінформацією, яка може підривати довіру до військових адміністрацій і створювати хаос у прифронтових громадах.

5. Відповідальність за порушення (Стаття 7)

Закон також встановлює відповідальність за порушення правил захисту інформації, що особливо актуально в умовах війни, коли помилки або свідомі зловживання можуть мати серйозні наслідки для безпеки країни і громадян.

Варто зазначити, що районні військові адміністрації повинні використовувати захищені інформаційні системи для передачі важливих повідомлень до громадян, органів влади та інших структур. Це може гарантувати, що інформація не буде перехоплена чи спотворена ворогом.

Закон гарантує, що інформаційні системи повинні функціонувати безперебійно для оперативного інформування прифронтових громад про загрози та заходи безпеки. При цьому критично важливо забезпечити захист інформації та систем, що використовуються для цих цілей, від зовнішніх атак.

Закон України «Про захист інформації в інформаційних системах» забезпечує правову базу для захисту інформації, яка використовується військовими адміністраціями в умовах воєнного стану. Він гарантує безпеку системної комунікації між адміністраціями та прифронтовими громадами, забезпечуючи конфіденційність, цілісність і доступність інформації. В умовах воєнного стану цей закон є критично важливим для захисту від кібератак, дезінформації та збереження довіри громадян до органів влади.

Закон України «Про національну безпеку України» визначає основи та структуру національної безпеки, регулює питання захисту суверенітету, територіальної цілісності, демократичних прав та свобод громадян, а також передбачає принципи діяльності державних органів під час кризових ситуацій, зокрема в умовах воєнного стану. Важливою складовою національної безпеки є забезпечення ефективної комунікації між військовими адміністраціями та громадянами, особливо у прифронтових громадах [41].

Основні положення Закону «Про національну безпеку України», що стосуються системної комунікації:

1. Пріоритети національної безпеки (Стаття 3)

Закон підкреслює необхідність забезпечення безпеки громадян, територіальної цілісності та стабільності держави в умовах зовнішніх загроз. Військові адміністрації, які виконують ключову роль в управлінні прифронтовими територіями, повинні забезпечувати ефективне інформування громадян щодо заходів безпеки та дій органів влади.

2. Принципи національної безпеки (Стаття 6)

Закон встановлює низку принципів національної безпеки, серед яких можна виокремити:

– верховенство права та законність: комунікація між районними військовими адміністраціями та громадами повинна здійснюватися відповідно до законодавства і на основі прозорості;

– цілісність і своєчасність інформації: системна комунікація має бути організована так, щоб населення отримувало достовірну і своєчасну інформацію, особливо у кризових ситуаціях.

3. Національна безпека у воєнній сфері (Стаття 14)

Закон зазначає, що забезпечення обороноздатності держави включає як військові, так і цивільні аспекти. Районні військові адміністрації повинні забезпечувати не тільки організацію оборони, але й інформаційно-комунікаційну підтримку для цивільного населення.

4. Взаємодія державних органів та громадянського суспільства (Стаття 12)

Системна комунікація між військовими адміністраціями та прифронтовими громадами повинна базуватися на принципах взаємодії держави з громадянським суспільством. Закон визначає, що ефективна співпраця з громадянами є ключовим елементом національної безпеки.

5. Прозорість та підзвітність (Стаття 5)

Прозорість дій та комунікацій з населенням є важливим елементом у забезпеченні національної безпеки. Районні військові адміністрації повинні інформувати громади про свої дії та забезпечувати зворотний зв’язок для підвищення рівня довіри з боку населення.

6. Інформаційна безпека (Стаття 7)

Закон акцентує увагу на важливості захисту інформаційного простору від ворожих інформаційно-психологічних операцій. У цьому контексті військові адміністрації повинні вживати заходів для запобігання поширенню дезінформації, фейкових новин та інформаційних атак, спрямованих на підрив довіри до державних органів.

Можна сказати, що в умовах воєнного стану важливо, щоб комунікація між військовими адміністраціями та громадами була швидкою і достовірною.

Прозорість є ключовою для збереження довіри громадян до дій військових адміністрацій. Важливо забезпечити доступність інформації для всіх верств населення, зокрема через публічні канали, щоб населення могло отримувати актуальні та чіткі інструкції щодо безпеки та організації життя в умовах воєнного стану.

Закон України «Про національну безпеку України» закладає правову основу для формування ефективної системної комунікації між районними військовими адміністраціями та прифронтовими громадами в умовах воєнного стану. Важливість оперативної, прозорої та захищеної комунікації підкреслюється як критичний елемент забезпечення національної безпеки.

Закон України «Про інформацію» є основним актом, що регулює право на інформацію в Україні та визначає основи інформаційної діяльності. Він забезпечує свободу отримання, поширення та використання інформації. Статті закону визначають важливі аспекти, що впливають на комунікацію між органами влади та населенням, зокрема:

Закон гарантує право кожного громадянина на отримання інформації від державних органів. Це є основою для відкритості і прозорості у взаємодії між органами місцевої влади та громадянами, що критично важливо під час воєнного стану, коли люди повинні бути поінформовані про зміни в ситуації, евакуацію, безпеку та інші питання.

Закон визначає, що державні органи повинні забезпечити доступ до інформації про свою діяльність, що включає публікацію рішень, документів та інших відомостей, важливих для громадян.

У випадку надзвичайних ситуацій, воєнного стану, органи влади зобов’язані публікувати інформацію про заходи, що стосуються безпеки громадян, порядок евакуації, допомогу, відновлення інфраструктури тощо [44].

Закон України «Про доступ до публічної інформації» деталізує права громадян на доступ до публічної інформації, розширюючи та уточнюючи положення Закону «Про інформацію». Він регулює доступ до документів і

відомостей, що належать до сфери публічного управління, і визначає основні принципи прозорості в державному управлінні.

Закон закріплює обов'язок органів влади своєчасно надавати доступ до публічної інформації (в тому числі про надзвичайні ситуації, війни, гуманітарну допомогу), що є критично важливим для громадян у періоди кризових ситуацій [40].

Дані закони утворюють правову базу для побудови ефективної та прозорої системи комунікації між органами влади та громадянами, що є важливим елементом управління в умовах воєнного стану. Вони гарантують право громадян на інформацію, визначають обов'язки органів влади щодо інформування населення, а також сприяють зміцненню довіри до державних структур.

Отже, правові засади формування системної комунікації між державними органами, зокрема районними військовими адміністраціями, та населенням, є критичними для забезпечення ефективного управління та підтримки стабільності в умовах воєнного стану.

Конституція України гарантує право на отримання інформації та свободу вираження поглядів. Це є основою для прозорої та оперативної комунікації між органами влади і громадянами. Однак, в умовах воєнного стану деякі обмеження прав можуть бути виправданими з огляду на національну безпеку, що вимагає балансу між правами громадян і необхідністю захисту держави.

Закони, такі як Закон України «Про правовий режим воєнного стану» та Закон «Про місцеве самоврядування в Україні», визначають повноваження та функції органів влади, зокрема військових адміністрацій, в умовах надзвичайних ситуацій. Вони забезпечують правову основу для координації комунікацій між військовими адміністраціями та громадами, зокрема щодо інформування про безпеку, евакуацію, гуманітарну допомогу та інші критичні питання.

Закон України «Про захист інформації в інформаційних системах» забезпечує захист конфіденційної, критичної інформації, що циркулює між

державними органами та громадянами. Це має велике значення для національної безпеки, оскільки неправильне використання чи витік інформації може підривати обороноздатність держави та створювати паніку серед населення.

Закон «Про місцеве самоврядування в Україні» підкреслює важливість взаємодії місцевих органів самоврядування з військовими адміністраціями. Комунікація на місцях допомагає забезпечити громадянську безпеку, контроль за інфраструктурою та ефективне управління під час кризових ситуацій.

Аналіз правових норм дозволяє ефективно оптимізувати обмін інформацією в різних сферах діяльності – від управління до бізнесу. Це, в свою чергу, сприяє підвищенню правової культури, вдосконаленню законодавства та створенню умов для розвитку суспільних відносин.

Загалом, дослідження правових основ формування системної комунікації допомагає зрозуміти важливість інформування населення, ефективного управління та забезпечення безпеки в умовах війни, а також сприяє покращенню взаємодії між громадянами та органами влади в складних ситуаціях.

2.2 Ефективності владної комунікації в кризових умовах

Оцінка ефективності владної комунікації в кризових умовах дозволяє виявити сильні та слабкі сторони комунікаційних процесів. Це дає можливість швидко реагувати на недоліки, коригувати стратегії і підходи до комунікації, що є критично важливим для оперативного управління кризовими ситуаціями.

Варто зазначити, що ефективна комунікація сприяє збереженню довіри та підтримки з боку населення. Оцінка того, як інформація сприймається громадянами і як вона впливає на їхню поведінку, допомагає зрозуміти, чи є комунікація достатньо переконливою і підтримує громадян у важкі часи. Належна комунікація зменшує ризик паніки, дезінформації і соціальної дестабілізації.

Аналіз ефективності комунікації допомагає виявити недостатньо розроблені або недостатньо готові аспекти комунікаційної стратегії. Це дає можливість розробити детальніші плани для покращення комунікаційних процесів і підготовки до майбутніх криз.

Результати оцінки ефективності комунікації сприяють підвищенню прозорості та підзвітності владних структур. Коли громадськість може побачити, що органи влади активно оцінюють та вдосконалюють свої комунікаційні стратегії, це підвищує рівень довіри до них і показує, що органи влади серйозно ставляться до потреб громадян.

Дослідження методів оцінки ефективності владної комунікації в кризових умовах є важливим інструментом для забезпечення ефективного управління кризовими ситуаціями, що допомагає удосконалювати комунікаційні стратегії, зберігати довіру громадян, оптимізувати ресурси та підвищувати загальну безпеку і стабільність суспільства.

Оцінка ефективності владної комунікації в кризових умовах є важливим етапом для розуміння того, наскільки ефективно урядові структури взаємодіють з громадянами та наскільки успішно поширюють важливу інформацію під час криз. Існують різні методи для оцінки цієї ефективності, і вони можуть варіюватися залежно від контексту та природи кризової ситуації.

Розглянемо основні методи, які можуть бути застосовані для оцінки ефективності владної комунікації в кризових умовах.

Першим методом є кількісний аналіз комунікаційних каналів – передбачає вимірювання кількості використаних каналів для комунікації (телебачення, радіо, соціальні мережі, офіційні сайти тощо) та ефективності – кількості звернень, зроблених через ці канали під час кризи.

Діада понять «ефективність і результат» вимагає аналізу, адже не є одним і тим же, оскільки часто описують різні події та процеси. «Результат» у його остаточному існуванні можна розглядати у процесі прояву, і з цієї причини він не є чітко вираженим лише на кінцевій стадії. Як необхідна умова появи

результату, опосередкований ефект, який виникає в результаті процесу, – це результат, який дозріває як своєрідний «плід» завдяки змінам.

Ефективність – це процес, стан, який створюється певним явищем (процесом, станами, схильностями, навичками або здібностями). Це можна визначити як власний успіх або успіх дії чи навпаки через людину, яка про них (дії) говорить. Ефективність форм і методів діяльності значною мірою залежить від знань, досвіду суб'єктів і творців діяльності. Ефект від діяльності може бути одноразовим, тривалим або систематичним. Але оцінка ефективності здебільшого залежить від реальної ситуації. Оцінку можна робити по-різному, відповідно до рівня участі особистості, вона буде різною для тих, хто щось отримує, для тих, хто це створює. Різниця в оцінці ефективності пов'язана з тим, яку мету, на нашу думку, вона досягла, що відображено в самій оцінці, і, отже, чи можна її виміряти [59].

Тому, ключовими показниками для оцінки ефективності владної комунікації в кризових умовах можна визначити:

– кількість прес-конференцій, виступів посадових осіб;

– частота оновлення інформації;

– число повідомлень (вподобань) у соціальних мережах або на офіційних платформах.

Такі показники дають розуміння про масштаби інформаційних заходів та завдяки їм можна швидко визначити, наскільки активно використовувалися різні канали комунікації.

Далі слід проводити аналіз охоплення аудиторії, формально – рейтинг організації.

Рейтинг – відсоток вимірюваної аудиторії, яка побачила або прослухала певне повідомлення, вимірюється у відсотках.

Для розрахунку показників використовується наступна формула: Рейтинг (GRP) = кількість людей, які взаємодіяли з медіаповідомленням / загальну кількість населення * 100%

Рейтинг – це відсоток цільової аудиторії, яка дивилася певну трансляцію події, та загальної цільової аудиторії, яка мала можливість її переглянути. Наприклад, якщо рекламна кампанія досягає 1000 GRP, це означає, що оголошення було переглянуто 1000 разів, незалежно від того, чи то одна особа (яка переглянула рекламу 1000 разів), чи то 1000 різних людей (кожен бачив її один раз).

Валовий рейтинг (GPP, Gross Rating Point) – загальний показник, що відображає взаємодію аудиторії, тобто загальна кількість оцінок, отриманих аудиторією за те, що вона побачила або почула певне повідомлення. GPI розраховується як сума рейтингів усіх повідомлень. Цей показник виражається у відсотках, але на практиці використовується в балах (наприклад, не 150% оцінок, а 150 оцінок).

Цільовий рейтинг (TRP, target rating point) – загальний показник, що вказує на загальну взаємодію цільової аудиторії. Це означає, що TRP враховує всі рейтинги, отримані в результаті того, що цільова аудиторія побачила або почула повідомлення. Цей показник подібний до сукупного рейтингу, але відрізняється тим, що враховує лише взаємодію з цільовою групою, а не з усією аудиторією. TRP розраховується як сума рейтингів усіх повідомлень, виражених у відсотках, але на практиці використовується в балах (наприклад, рейтинги не 150%, а 150 рейтингів). Варто відзначити, що TRP може перевищувати 100, що говорить про те, що повідомлення неодноразово досягало цільової аудиторії. Для розрахунку TRP потрібні рейтингові дані або TVR. При розрахунку цього показника широка аудиторія є цільовою аудиторією, яка зараз дивиться медіаканал.

Індекс спорідненості – це широко використовуваний показник у медіапланування, який являє собою зв’язок із певними медіа щодо обсягу цільової аудиторії порівняно із загальною сукупністю. Вимірюється в %. Чим вище значення індексу, тим краще медіаканал вважається релевантним для аудиторії, і тим ефективніше рекламне повідомлення для цільових споживачів.

На практиці індекс відповідності 100-110% вважається показником високої якості зворотнього зв’язку.

Аналіз охоплення аудиторії:

1. оцінює кількість людей, які отримали інформацію через офіційні канали, що включає:

– метричні дані з соціальних мереж і вебсайтів: перегляди, охоплення публікацій, кількість підписників;

– кількість переглядів новин, статей або трансляцій.

2. опитування або соціологічні дослідження: вимірювання того, який відсоток населення був поінформований про кризову ситуацію через офіційні джерела, що дає уявлення про те, скільки людей було охоплено комунікаційними заходами і може допомогти оцінити ефективність окремих каналів комунікації.

3. аналіз змісту (контент-аналіз) – дозволяє оцінити якість переданої інформації. Проводиться аналіз змісту офіційних повідомлень, щоб з’ясувати, наскільки вони були точними, зрозумілими, послідовними та вчасними [24]. При цьому, ключовими критеріями є:

– ясність та зрозумілість мови, використаної в офіційних зверненнях$

– чи відповідає зміст повідомлень реальній ситуації;

– чи були надані конкретні інструкції та дії для громадян.

Такий метод дає змогу оцінити якість комунікаційної стратегії та допомагає виявити, чи були повідомлення зрозумілими для населення та чи вони сприяли правильній поведінці.

Оцінка громадської думки (опитування) – є одним із найпряміших методів оцінки ефективності комунікації. Опитування можуть включати питання про [28]:

– обізнаність про кризову ситуацію;

– довіру до джерел інформації (офіційних органів);

– реакцію на інформацію (чи змінила комунікація поведінку людей, чи допомогла прийняти важливі рішення).

Даний метод безпосередньо вимірює ефективність комунікації з точки зору населення та допомагає зрозуміти, наскільки люди довіряють офіційним джерелам інформації.

Оцінка ефективності комунікації також може включати аналіз того, як влада реагує на зворотний зв’язок від громадян.

Комунікація – це двосторонній збалансований процес взаємодії між організацією та цільовою аудиторією [55]. Бути підзвітним перед населенням означає прислухатися до відгуків і скарг і реагувати на них, щоб переконатися, дії влади є ефективними, відповідними та не завдають шкоди. Зворотний зв’язок – це можливість для адвокації, прозорості та вдосконалення.

Важливо зазначити, що надання та отримання зворотного зв’язку, особливо негативного, не завжди є поширеним або соціально прийнятним у багатьох культурах. У цих випадках механізм зворотного зв’язку може розглядатися як штучний, нав’язаний або неорганічний. Розуміючи, що найкраще працює для спільнот, можна створити відповідні механізми та зміцнити довіру населення.

Добре функціонуючий механізм подання скарг і зворотного зв’язку надає інформацію про:

– якість і актуальність послуг, проектів або поставок;

– доступність послуг для постраждалого населення;

– задоволеність;

– типи чуток і дезінформації, що впливають на використання послуг.

Діючи на основі інформації, наданої механізмами зворотного зв’язку, владі можна стати більш відповідальними перед постраждалим населенням [61].

Оцінка ефективності комунікації через зворотний зв’язок від громадян може включати:

– гарячі лінії;

– повідомлення у соціальних мережах;

– запити до органів влади.

Поточний метод дозволяє оцінити, наскільки ефективно органи влади реагували на запити, питання та скарги громадян , зокрема, дає можливість визначити, наскільки комунікація була двосторонньою та як влада реагувала на потреби громадян. Завдяки такому методу оцінюється ступінь активності та якість відповідей на зворотний зв'язок.

Індикатори якості, які використовуються для поглиблених досліджень, можуть мати різні джерела даних: професійні дослідження, особисті спостереження, опитування різних респондентів (керівників і спеціалістів, усіх співробітників, незалежних експертів тощо) [70].

Оцінюється час, за який влада надала першу офіційну інформацію після початку кризи, а також час між оновленнями інформації. У кризових ситуаціях швидкість реагування є критично важливим показником ефективності комунікації.

Таким чином, важливим показником ефективності комунікації є те, як вона вплинула на поведінку громадян під час кризи. Якщо офіційні повідомлення закликали до певних дій (наприклад, евакуація, укриття), важливо оцінити, чи виконували громадяни ці інструкції.

Методи, які можна використовувати:

– статистичні дані про евакуацію, переміщення людей або виконання заходів безпеки;

– вивчення поведінки громадян у соціальних мережах або через спостереження.

Оцінка того, як мас-медіа висвітлюють дії та повідомлення владних структур під час кризи дозволяє зрозуміти, чи досягли владні комунікації бажаного результату, як інтерпретують їх медіа та як це впливає на громадську думку.

Для оцінки ефективності владної комунікації в кризових умовах важливо використовувати комбіновані методи, які охоплюють як кількісні, так і якісні показники. Це дозволяє отримати комплексну картину того, як владні

структури взаємодіяли з населенням, наскільки своєчасно і достовірно була надана інформація, та як вона вплинула на поведінку громадян.

2.3 Передовий досвід у формуванні системи комунікацій регіонального/районного рівня у кризових умовах

Вивчення передового досвіду дозволяє виявити ефективні стратегії та методи комунікації, які були успішно застосовані в інших регіонах. Це може допомогти адаптувати ці практики до місцевих умов, покращуючи управління кризовими ситуаціями та забезпечуючи швидку і адекватну реакцію на надзвичайні події.

Знання про передовий досвід допомагає вдосконалити планування і підготовку до кризових ситуацій, а також дозволяє виявити нові технології та інновації в комунікаціях, які можуть бути застосовані для покращення системи на регіональному або районному рівні.

Дослідження передового досвіду у формуванні системи комунікацій на регіональному або районному рівні в кризових умовах є надзвичайно важливим для підвищення ефективності управління кризовими ситуаціями. Воно допомагає знайти найкращі практики, оптимізувати ресурси, забезпечити швидке реагування, підвищити довіру громадськості та вдосконалити підготовку. Це, в свою чергу, сприяє більш ефективній і стабільній реакції на кризові ситуації, що є ключовим для забезпечення безпеки та благополуччя населення.

Формування системи комунікацій на регіональному або районному рівні в кризових умовах є складним завданням, яке вимагає адаптації до специфіки кожної ситуації. Однак існує ряд передових практик і досвіду, які можуть служити ефективними моделями для покращення комунікації під час криз.

Наприклад, в Норвегії під час кризових ситуацій використовують мобільний додаток «Varsom», який надає інформацію про ризики і небезпеки, а

також сповіщає про необхідні дії. Подібні додатки можуть включати функції для повідомлень, карт, опитувань і зворотного зв’язку.

Рис. 2.1. Додаток «Varsom» [70]

Розроблений Норвезьким управлінням з надзвичайних ситуацій та інших відповідальних установ, цей додаток має на меті забезпечити громадян актуальною та своєчасною інформацією про потенційні загрози та кризи.

Основні функції Varsom:

1. Попередження про ризики:

– додаток надає повідомлення про ризики, пов’язані з погодними умовами, повенями, сніговими бурями та іншими надзвичайними ситуаціями;

– включає в себе інформацію про поточні та майбутні небезпечні ситуації, допомагаючи користувачам підготуватися до можливих загроз.

2. Актуальні сповіщення:

– розсилає сповіщення в реальному часі про зміни в ситуації, що може включати оновлення прогнозів та зміну рівнів небезпеки;

– сповіщення можуть надходити через мобільні телефони, а також через електронну пошту або інші канали.

3. Інтерактивні карти:

– додаток включає інтерактивні карти, які показують зони ризику, рівень небезпеки та потенційні зони евакуації;

– дозволяє користувачам краще орієнтуватися в небезпечних зонах і планувати свої дії.

4. Поради та інструкції:

– окрім попереджень, додаток надає корисні поради і інструкції для дій в разі надзвичайної ситуації;

– інструкції можуть включати рекомендації щодо безпеки, евакуації та інших важливих заходів.

5. Зворотний зв’язок та звіти:

– користувачі можуть надсилати зворотний зв’язок і звіти про ситуації, що виникають, що дозволяє покращувати точність і оперативність інформації.

Varsom є важливим інструментом для забезпечення безпеки та готовності населення в Норвегії. Його функції дозволяють швидко отримувати важливу інформацію про ризики та надзвичайні ситуації, що допомагає громадянам ефективно реагувати на загрози та зменшувати негативні наслідки кризових ситуацій [70-71].

Японія використовує систему багатоканальної комунікації, яка включає телевізійні та радіопередачі, мобільні додатки, соціальні мережі та сирени для надзвичайних ситуацій. У разі землетрусів або цунамі ці канали одночасно передають критичну інформацію.

Оскільки Японія розташована в навколотихоокеанському вулканічному поясі, виникнення великомасштабних землетрусів і, можливо, виверження вулканів неминуче. Крім того, деякі сусідні країни часто випробовують запуски балістичних ракет, і існує ризик падіння ракет на Японію, а також J-Alert – це «загальнонаціональна система миттєвого попередження», яку уряд використовує для передачі інформації про надзвичайні ситуації громадськості.

J-ALERT – це національна система миттєвого попередження, за допомогою якої уряд Японії миттєво передає інформацію про надзвичайні ситуації жителям усієї країни [64].

Зазвичай він використовується метеорологічним агентством для передачі інформації про землетрус, цунамі, виверження вулкана та будь-яке інше стихійне лихо. Секретаріат Кабінету міністрів надсилає інформацію про балістичні ракети, повітряні нальоти, атаки, тероризм та все інше, про що населення потребує попередження.

Ці попередження та рекомендації транслюються через зовнішні колонки, телебачення, радіо та електронну пошту і мобільний телефон [64].

В США під час кризових ситуацій, таких як урагани або пандемії, організації на кшталт FEMA (Федеральне агентство з надзвичайних ситуацій) активно співпрацюють з громадськими організаціями, волонтерами та місцевими лідерами для забезпечення ефективної комунікації.

Оскільки платформи соціальних медіа стали життєво важливими засобами комунікації, для американських владних структур стало вкрай важливо розуміти, як люди взаємодіють з різними агентствами на цих платформах для покращення координації реагування громади під час катастроф. Незважаючи на те, що багато державних агенцій уже запровадили платформи соціальних медіа для цілей комунікації у кризових ситуаціях, бракує емпіричних доказів того, чи й як ці агенції ефективно залучаються до цих платформ.

Американськими дослідниками проаналізовало 13 353 твіти, пов’язані з ураганом 2017 року, опубліковані місцевими агентствами з восьми округів Східної Центральної Флориди. До цих твітів було застосовано показник залученості, щоб визначити, які агентства були найбільш активними в поширенні інформації під час урагану Ірма. Дослідження показало, що місцеві агентства залишаються активними та залученими до Twitter під час катастрофи. Результати також дали зрозуміти ефективність цих агенцій у кризових комунікаціях з точки зору трьох вимірів залученості в соціальних мережах,

включаючи популярність, прихильність і вірусність, які пов’язані з кількістю лайків, відповідей і ретвітів кожного допису відповідно.

Твіттер отримав широке розповсюдження в США як інструмент кризової комунікації для обміну ситуаційною інформацією з громадами, які стикаються з лихом [67].

В Німеччині використовують систему «Katwarn», яка є платформою для розсилки повідомлень про надзвичайні ситуації. Кожен користувач отримує сповіщення через SMS, електронну пошту або інші канали зв’язку.

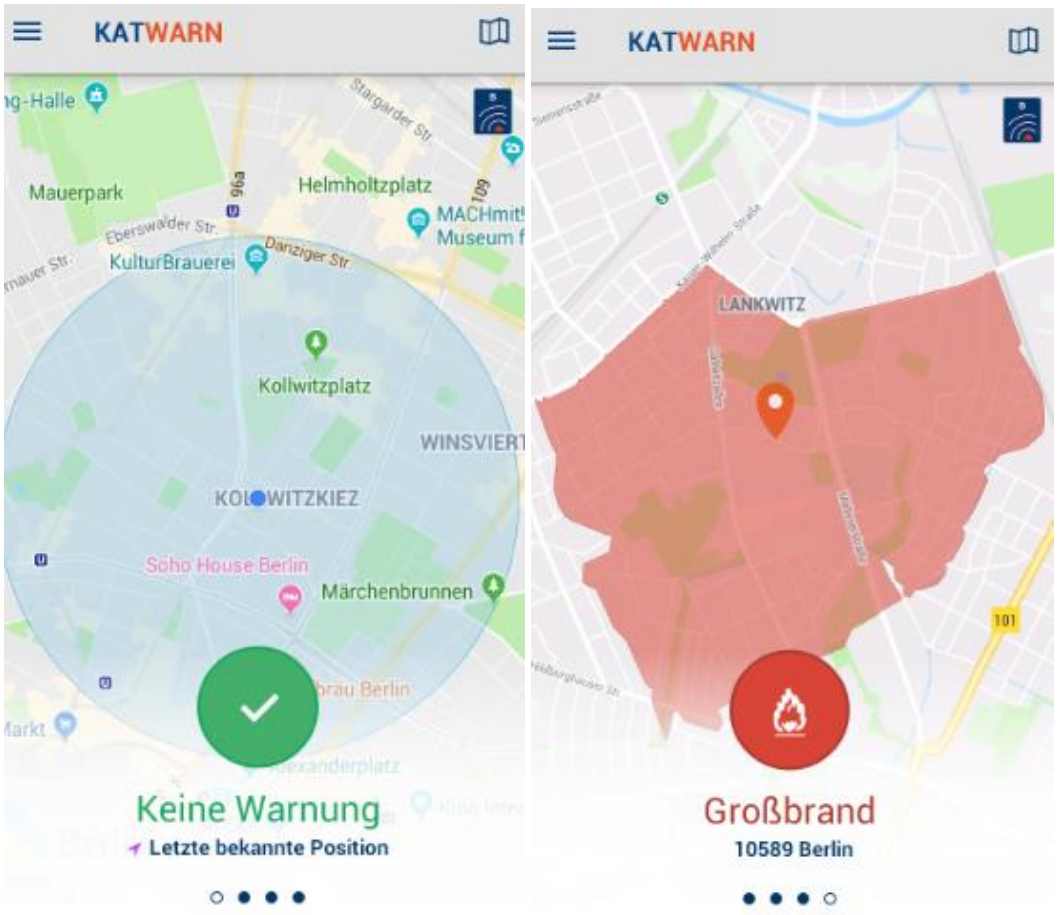

Рис. 2.2. Додаток Katwarn [71]

«Katwarn» надсилає попередження та поради щодо поведінки безпосередньо постраждалим людям. Усі попередження надходять від державних установ або відповідальних організацій безпеки, які вирішують

щодо змісту, часу та обсягу виданих попереджень. «Katwarn» був розроблений Fraunhofer FOKUS на замовлення німецьких державних страхових компаній.

Огляд функцій «Katwarn»:

– попередження на основі місцезнаходження;

– тематичні попередження та попередження про особливі випадки;

– попередження на основі зональності;

– індивідуальний тест сповіщення.

«Katwarn» можна завантажити в усьому світі, сповіщення надаватимуться лише в місцях і в тих випадках, коли компетентні органи офіційно ввели «Katwarn» в експлуатацію або співпрацюють у контексті технології роумінгу «Katwarn» [71].

«Katwarn» наразі доступний як програма для смартфонів, а також як служба текстових повідомлень та електронної пошти.

Крім того, у рамках багатьох співробітництв він був підключений до різноманітних публічних інформаційних каналів, таких як цифровий розклад і дошки оголошень, кол-центри, портали новин, бортовий комп’ютер у транспортних засобах тощо.

Крім того, що «Katwarn» керується округами, федеральними землями та федеральним урядом, він є корпоративною системою попередження для промислових компаній та об’єктів критичної інфраструктури, а також для організаторів великих заходів. У 2017 році Австрійська Республіка запровадила «Katwarn» як національну систему оповіщення [71].

Великобританія використовує аналітичні платформи для аналізу даних про надзвичайні ситуації, щоб прогнозувати потреби в комунікації та забезпечити швидкий доступ до критичної інформації.

В Канаді організовуються регулярні тренінги для фахівців з комунікацій, щоб підвищити їхню готовність до роботи в кризових ситуаціях. Це включає навчання використанню комунікаційних інструментів і технік кризового управління [68].

Передовий досвід у формуванні системи комунікацій регіонального або районного рівня у кризових умовах показує важливість інтеграції сучасних технологій, багатоканального підходу, активної участі громадськості та партнерів, а також регулярного навчання та тестування. Ці практики допомагають забезпечити своєчасну, точну і ефективну комунікацію під час криз, що є критично важливим для зменшення негативних наслідків і забезпечення стабільності в суспільстві.

Отже, вивчення практик, які застосовуються в інших країнах, адаптують їх до конкретних місцевих потреб та умов. Приклади таких адаптацій включають створення додатків для сповіщення, як-от норвезький Varsom або німецький Katwarn.

Використання мобільних додатків, соціальних мереж, багатоканальних платформ зв’язку (телебачення, радіо, SMS) значно підвищує швидкість та ефективність реагування на кризовій ситуації. Соціальні медіа, як у випадку з аналізом роботи Twitter під час урагану Ірма в США, демонструють важливість інтерактивності та охоплення аудиторії.

Постійне вдосконалення навичок фахівців через тренінги, симуляції та впровадження інновацій є ключовим компонентом готовності до кризи. Наприклад, регулярні тренінги в Канаді або тестові опитування в Німеччині допомагають забезпечити надійність системи.

Взаємодія між урядом, громадськими організаціями, волонтерами та населенням погіршення підвищення рівня довіри, що є місцем для ефективного реагування на надзвичайній ситуації.

Успішні системи, такі як J-ALERT в Японії, забезпечили ефективність одночасного використання кількох каналів передачі інформації (сирени, телебачення, радіо, мобільні додатки).Інтерактивні карти та рекомендації в режимі реального часу надають системі зручності й точності.

Наприклад, Німеччина використовує Katwarn не тільки для громадського використання, але й для промислових об’єктів і масових заходів, що демонструє важливість співпраці з бізнесом у кризових комунікаціях.

Створення додатків для сповіщення, використання мобільних додатків, соціальних мереж, багатоканальних платформ зв’язку (телебачення, радіо, SMS), постійне вдосконалення навичок фахівців через тренінги, симуляції та впровадження інновацій є ключовим компонентом готовності до кризи, а також взаємодія між урядом, громадськими організаціями, волонтерами та населенням можуть стати основою для створення більш ефективної системи кризової комунікації, орієнтованої на зменшення втрат і забезпечення стабільності суспільства в складних ситуаціях.

РОЗДІЛ 3
ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМНОЇ КОМУНІКАЦІЇ МІЖ РАЙОННОЮ ВІЙСЬКОВОЮ АДМІНІСТРАЦІЄЮ ТА ПРИФРОНТОВИМИ ГРОМАДАМИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

3.1 Оцінка ефективності системної комунікації Запорізької обласної військової адміністрації в умовах воєнного стану

Оцінка ефективності системної комунікації Запорізької обласної військової адміністрації в умовах воєнного стану може проводитись багатьма методам, зокрема, цікавим та ефективним методом є кількісний аналіз комунікаційних каналів – передбачає вимірювання кількості використаних каналів для комунікації (телебачення, радіо, соціальні мережі, офіційні сайти тощо) та ефективності – кількості звернень, зроблених через ці канали під час кризи.

Запорізька обласна військова адміністрація має офіційний Telegram-канал, який використовується для інформування населення про актуальні події в області, офіційні повідомлення, повідомлення про небезпеки, новини щодо військової ситуації та рекомендації мешканцям.

Цей канал є інструментом комунікації в умовах кризової ситуації та війни, крім Telegram забезпечує оперативність поширення інформації та має широку охоплення аудиторії.

Проте, варто відмітити, що канал не користується популярністю серед населення, адже має тільки 35,5 тис. підписників (станом на листопад 2024 року).

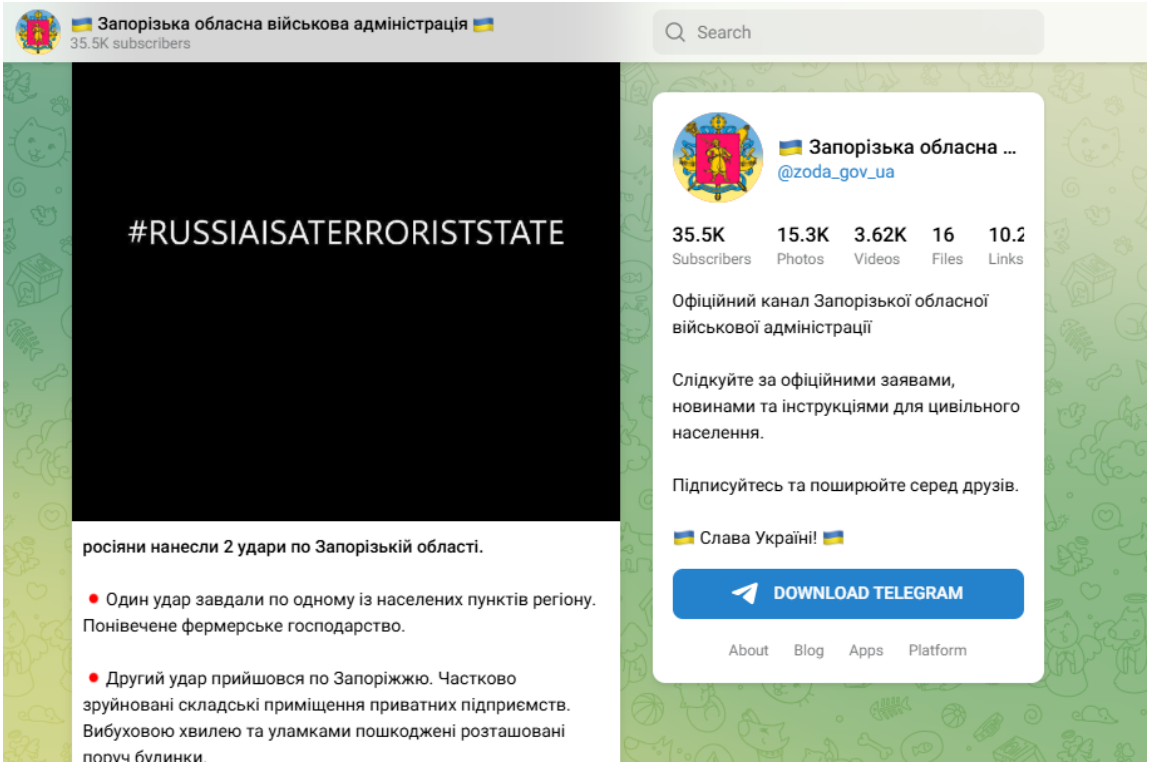

Рис. 3.1. Офіційний Telegram-канал Запорізької обласної військової адміністрації [20]

Офіційний Telegram-канал Запорізької обласної військової адміністрації з 35,5 тисячами підписників, 15 тисячами фото та 3,5 тисячами відео – це значний обсяг контенту, який може приваблювати аудиторію. Однак лише кількість матеріалів не гарантує довіри чи активної участі аудиторії.

Офіційний Telegram-канал Запорізької обласної військової адміністрації здійснює щоденне інформування населення.

Фокус щоденного контенту:

1. Новини про безпеку :

– стан військових дій, евакуаційні маршрути, попередження про небезпеку.

2. Соціальні та економічні питання :

– розподіл гуманітарної допомоги, відкриття центрів підтримки, оновлення роботи інфраструктури.

3. Розвінчання фейків :

– окрема рубрика для спрощення дезінформації, що розширюється в мережі.

4. Поради для громадян :

– інструкції щодо поведінки під часових тривог, збереження інформаційної безпеки повітря, контактні дані служб допомоги.

Проте варто відмітити, що запоріжці більше спостерігають за неофіційними джерелами, аніж за офіційними Telegram-каналами влади.

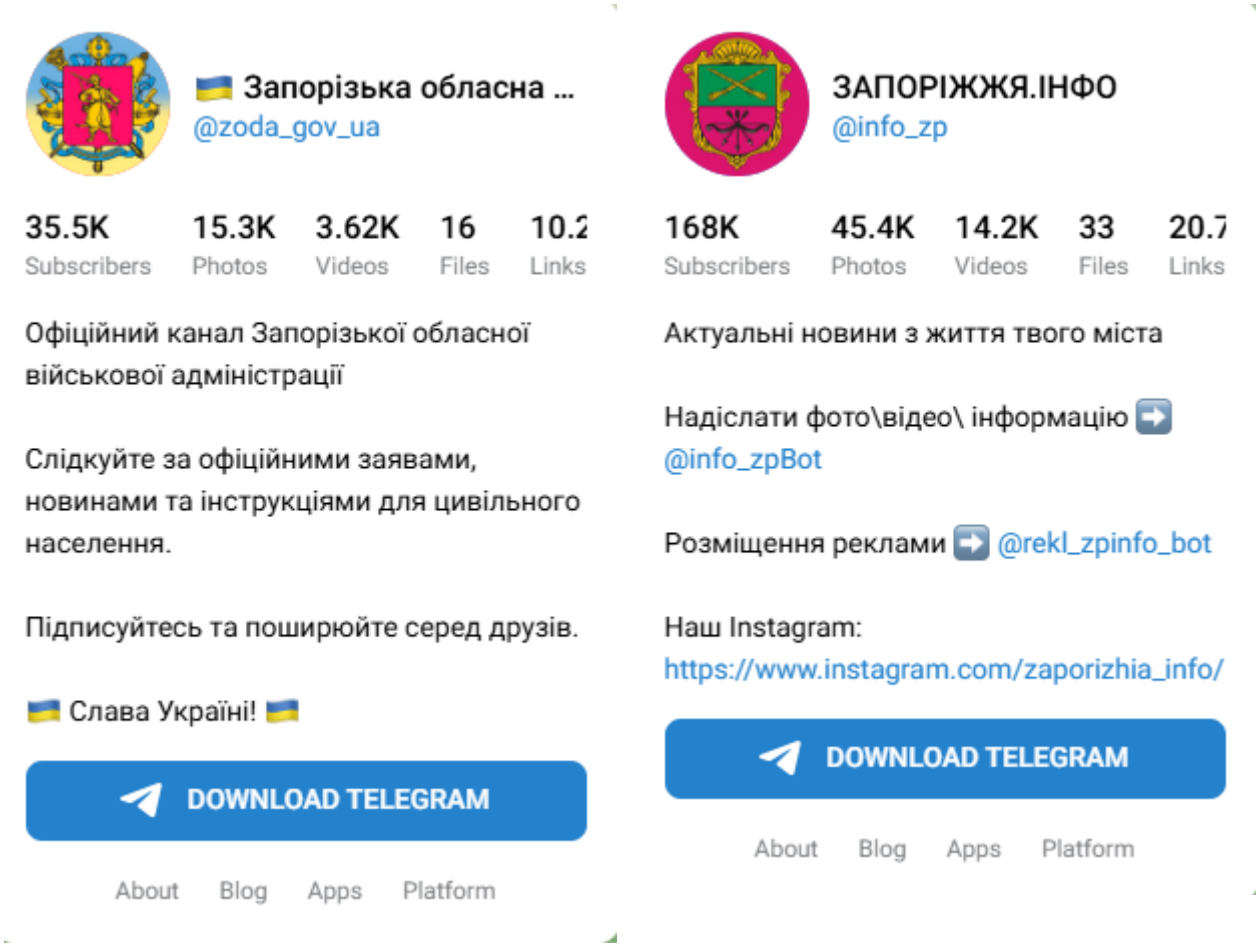

Рис. 3.2. Офіційні та неофіційні Telegram-канали

Така ситуація, коли мешканці більше довіряють неофіційним джерелам, ніж офіційним, є типовою в умовах кризи або військових дій. В неофіційних джерелах можуть працювати особи, які люди знають або які довіряють, наприклад, місцеві активісти, журналісти чи експерти.

Неофіційні джерела часто використовують користувачам ставити запитання, брати участь в дискусіях, що робить їх більш привабливими. Можливо, офіційний Telegram-канал недостатньо залучає аудиторію.

Офіційне представництво Запорізької обласної військової адміністрації також є в на Facebook.

Рис. 3.3. Офіційне представництво Запорізької обласної військової адміністрації на Facebook [35]

Офіційне представництво Запорізької обласної військової адміністрації на Facebook також має аудиторію 24,0 тис. осіб, що значно менше за кількість осіб, що проживають в Запорізькій області та Запоріжжі.

Офіційне представництво Запорізької обласної військової адміністрації на Facebook має аудиторію в 24 тисячі підписників. Це значно менше за загальну кількість мешканців Запорізької області та міста Запоріжжя, що вказує на певні виклики у залучення населення до офіційних інформаційних ресурсів.

Чинники низького охоплення аудиторії:

1. Різниця у вікових уподобаннях : не всі категорії населення активно користуються Facebook; молодь і частина аудиторії більше дають перевагу Instagram або TikTok.

2. Конкуренція з неофіційними джерелами : багато мешканців можуть більше довіряти локальним паблікам, Telegram-каналам чи медіа, які швидше реагують або дають інформацію в неформальному стилі.

3. Недостатня промоція сторінки : можливо, офіційна Facebook-сторінка недостатньо рекламується серед мешканців регіону.

Ефективне використання Facebook може підвищити обізнаність населення про діяльність Запорізької ОВА, а також сприяти налагодженню комунікацій між владою і громадою. Чи хочете ви більш детально обговорити способи залучення аудиторії?

Ключовими показниками для оцінки ефективності владної комунікації в кризових умовах можна визначити кількість прес-конференцій, виступів посадових осіб.

Варто відмітити, що посадові особи Запорізької обласної військової адміністрації щоденно проводять виступи та рідше – прес-конференції:

– виступи проводяться в разі настпання надзвичайної ситуації (вибухи, ін.);

– проводяться тематичні прес-конференції.

Даний аспект можна вважати на гарному рівні, адже виступи та прес-конференції проводяться регулярно.

Також у Запорізької обласної військової адміністрації існує офіційний веб-сайт, який оновлюється щоденно по декілька разів.

Веб-сайт є основним джерелом офіційної інформації, що дозволяє зберегти єдиний формат для всіх новин та повідомлень, що надаються жителям області. Регулярне інформування забезпечує інформованість громадян про важливі зміни, допомогу, безпеку та інші аспекти, особливо в умовах кризи.

Веб-сайт можна переглядати на комп’ютерах і мобільних пристроях, що дає можливість отримати інформацію в будь-який час, навіть під час

перебування в дорозі. Сайт може формувати довіру серед мешканців, оскільки містить не лише новини, але й звіти про виконану роботу та плани на майбутнє.

Веб-сайт може стати частиною більш широкої системи комунікацій, де Telegram-канал, соціальні мережі та інші ресурси працюватимуть на підвищення доступності та швидкості адміністрування.

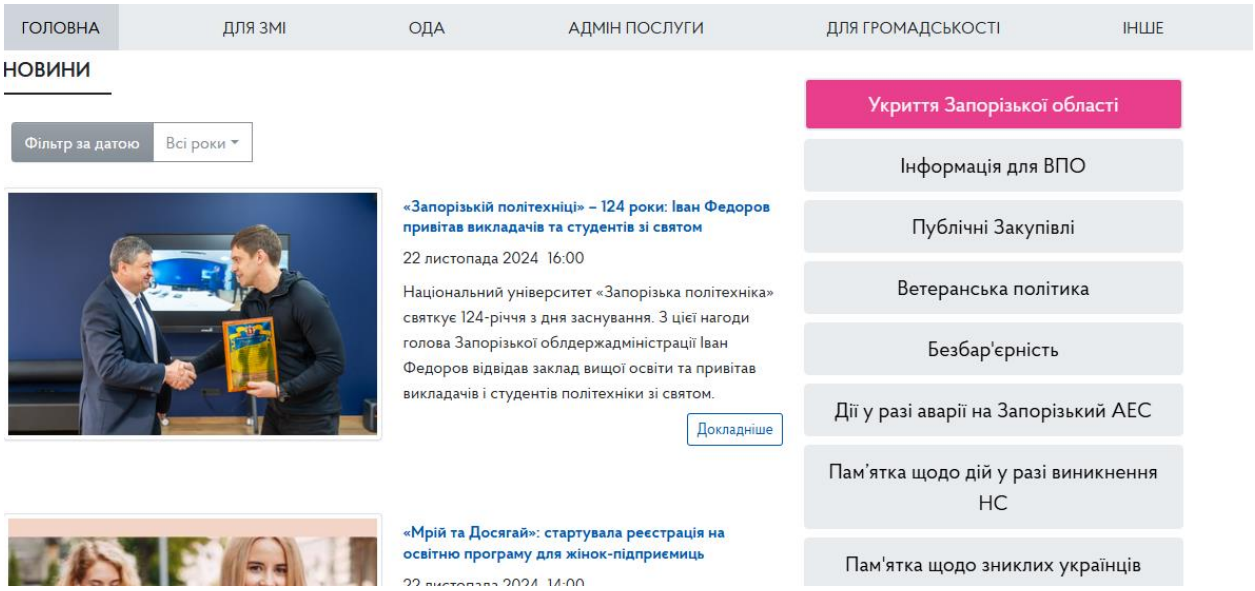

Рис. 3.4. Офіційний веб-сайт Запорізької обласної військової адміністрації [30]

Важливим також є число повідомлень (вподобань) у соціальних мережах або на офіційних платформах, серед яких середні значення є наступними:

1. Офіційне представництво Запорізької обласної військової адміністрації на Facebook – 30 вподобань в середньому (0,20 % від загальної кількості підписників). Це свідчить про низький рівень взаємодії, який може бути пов’язано з меншою активністю користувачів на цій платформі в порівнянні з іншими каналами зв’язку.

2. Офіційний Telegram-канал Запорізької обласної військової адміністрації – 50 вподобань в середньому (0,14 % від загальної кількості підписників). Це може вказати на те, що користувачі більше орієнтовані на отримання інформації, ніж на взаємодію з нею через лайки або коментарі.

Можливі причини низької взаємодії :

- Тип контенту : офіційні новини та інформаційні публікації можуть не бути надто емоційно залучаючими для підписників.
- Загальна пасивність підписників : користувачі не можуть активно ставити лайки або взаємодіяти з контентом, але все ж активно слідкувати за новинами.
- Неоптимізоване залучення : можливо, адміністрування не використовує достатньо стимулів або інтерактивних елементів для заохочення до взаємодії (наприклад, опитувань, конкурсів чи заохочення до коментарів).
- Тип платформи : Telegram може бути більш орієнтованим на швидке «споживання» новин, ніж на взаємодію, а Facebook може бути більш соціально орієнтованим, але не з таким високим рівнем зацікавленості в офіційних джерелах.

Оцінка громадської думки (опитування) – є одним із найпряміших методів оцінки ефективності комунікації. Опитування можуть включати питання про.

– обізнаність про кризову ситуацію;

– довіру до джерел інформації (офіційних органів);

– реакцію на інформацію (чи змінила комунікація поведінку людей, чи допомогла прийняти важливі рішення).

В рамках дослідження було проведено опитування для оцінки громадської думки щодо ефективності комунікацій Запорізької обласної військової адміністрації. Текст опитувальника представлено в Додатку А.

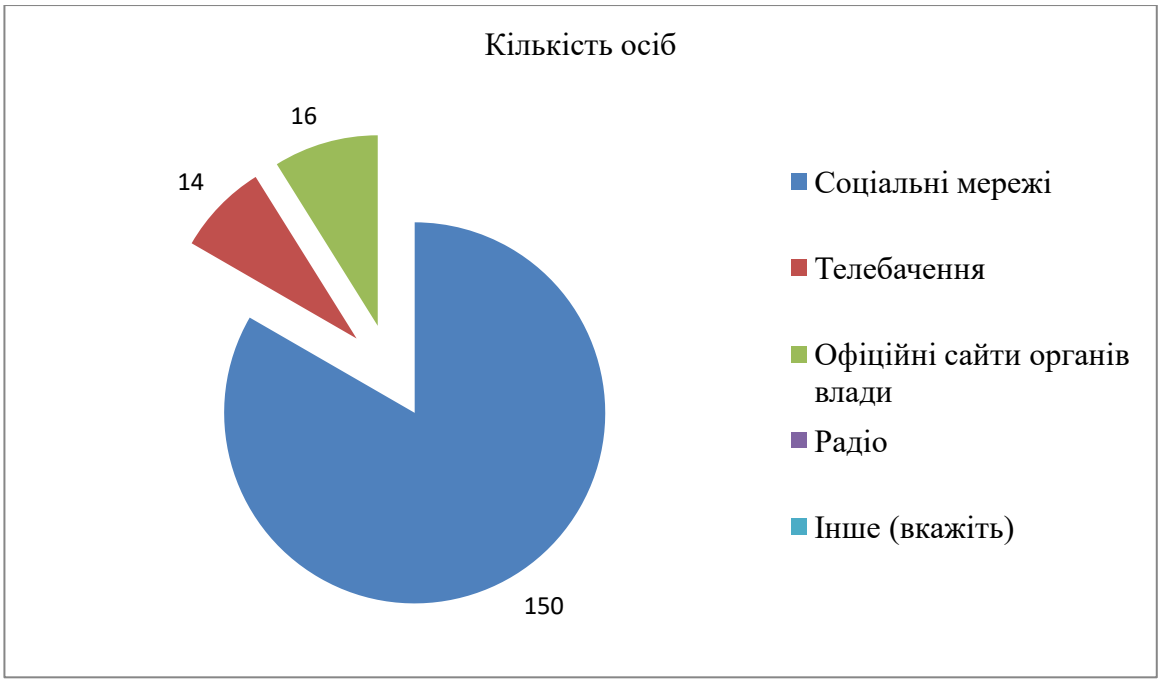

Рис. 3.5. Які джерела інформації ви використовуєте для отримання новин про сучасну ситуацію?

Більшість громадян для отримання новин про сучасну ситуацію використовують соціальні мережі, меншість – телебачення.

Варто відмітити, що все більше людей використовують соціальні мережі як основне джерело новин, після чого ці платформи забезпечують швидкий доступ до актуальної інформації, дозволяючи користувачам отримувати новини в реальному часі.

Соціальні мережі також забезпечують інтерактивність, що дає можливість громадянам не тільки отримувати інформацію, а й активно брати участь в її обговоренні, надавати зворотний зв’язок або розширювати важливі новини серед своїх контактів.

Хоча телебачення традиційно є місцем засобом інформування населення, в умовах стрімкого розвитку цифрових технологій та збільшення популярності соціальних мереж телебачення йде на інший план.

Серед причин цього є більша зручність соціальних мереж (можливість доступу до новин у будь-який час через смартфон), а також більша

персоналізація контенту, що дозволяє користувачам обирати інформацію відповідно до своїх інтересів і потреб.

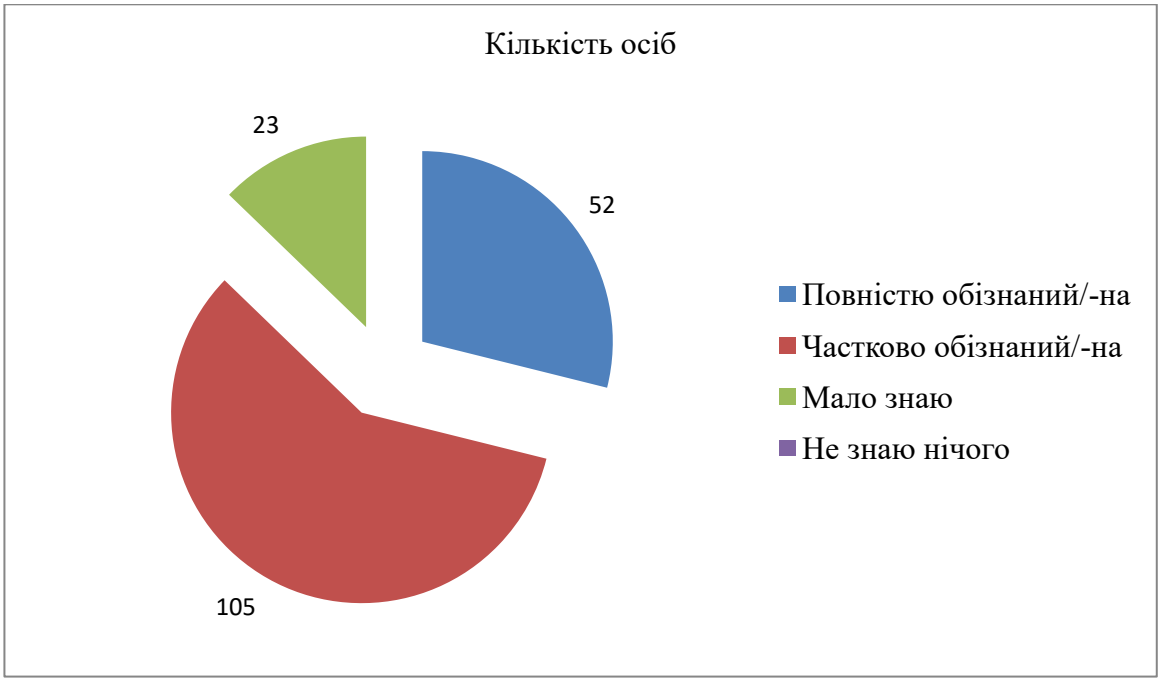

Рис. 3.6. Як би ви оцінили свою обізнаність про основні аспекти кризової ситуації?

Більшість осіб вважають, що частково обізнані про основні аспекти кризової ситуації, яка склалася в Запоріжжі, меншість – вважають, що знають мало.

Можливість доступу до різних джерел інформації, можливо, є обмеженням в частині і якості даних, які надаються населенню. Це може бути через недостатню прозорість або невизначеність у ситуації, що є характерним для кризових моментів.

Громадяни можуть отримати інформацію, але не завжди мають доступ до достовірних і вичерпних відомостей, що можуть створити відчуття часткової обізнаності.

В умовах невизначеності та напруженості люди часто починають формувати загальне явлення, базуючись на часткових фактах або інформації з

різних джерел. Це може сприяти відчуттю обізнаності, хоча насправді люди не володіють усіма кількома деталями.

Хоча громадяни активно слідкують за неофіційними джерелами, це може призвести до отримання неповної або інтерпретованої інформації, що також може знизити рівень повної обізнаності.

За умов високої взаємодії із соціальними мережами для отримання інформації, можна виникати ситуацію, коли новини не завжди є точними або швидко змінюються, що також може сприяти відчуттю часткової обізнаності.

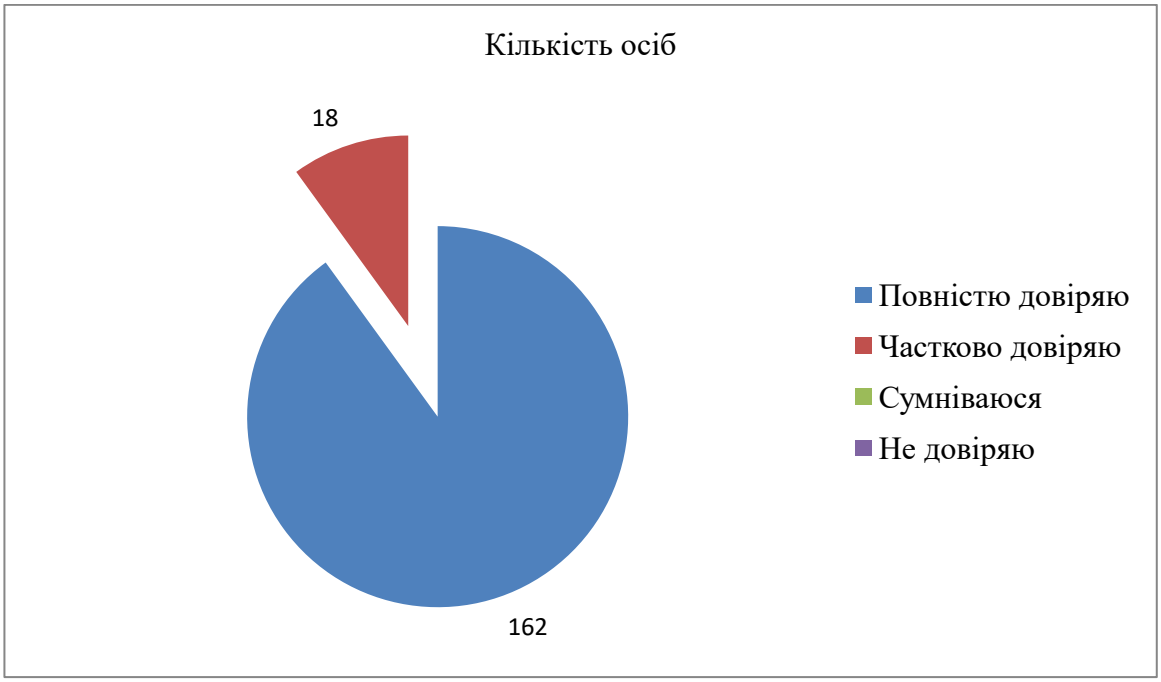

Рис. 3.7. Наскільки ви довіряєте інформацію, яку надають офіційні органи влади?

Більшість осіб повністю довіряють інформації, яку надають офіційні органи влади. Меншість – довіряють частково. Осіб, які мають сумніви або не довіряють – немає.

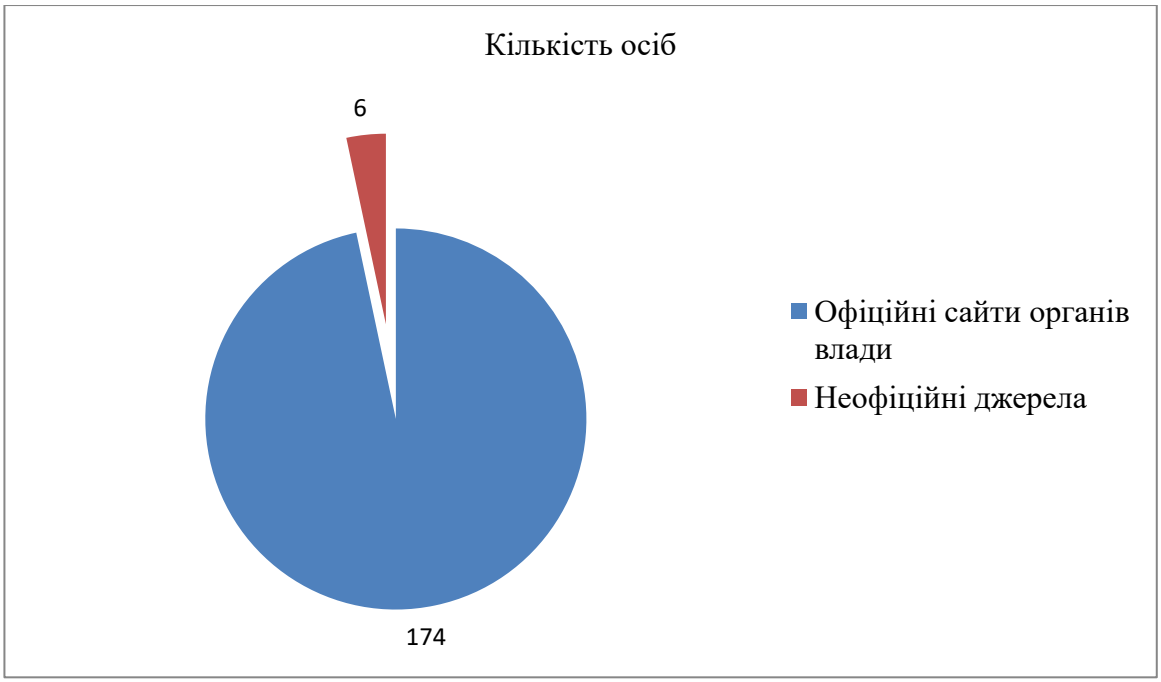

Рис. 3.8. Яке джерело інформації про кризу ви вважаєте найбільш достовірним?

Більшість осіб вважають найбільш достовірною інформацію з офіційних представництв органів влади, 7 з 180 осіб більше довіряють неофіційним джерелам.

Громадяни, як правило, схильні довіряти джерелам, які є офіційними та мають доступ до перевіреної і авторитетної інформації. Оскільки органи влади несуть відповідальність за безпеку населення, їхні повідомлення часто сприймаються як найбільш надійні.

Офіційні представництва, які мають постійний доступ до важливих даних і оновлень, зазвичай здатні надати точну і структуровану інформацію.

Неофіційні джерела інформації, можуть бути дуже популярними, але інформація з них часто є менш перевіреною. Незважаючи на це, деякі люди можуть довіряти неофіційним джерелам через різні причини, включаючи більш швидке оновлення або наявність різних точок зору. Невелика кількість респондентів, які більше довіряють неофіційним джерелам, може свідчити про їх недовіру до офіційних каналів або прагнення отримати більше інформації з альтернативних точок зору.

Оскільки більшість громадян довіряють офіційним джерелам, для органів влади це є потужним сигналом, що необхідно продовжувати забезпечувати чітке, прозоре і надійне інформування. Вони можуть зміцнити свою роль в якості головного джерела достовірної інформації, підтримуючи відповідний рівень комунікації.

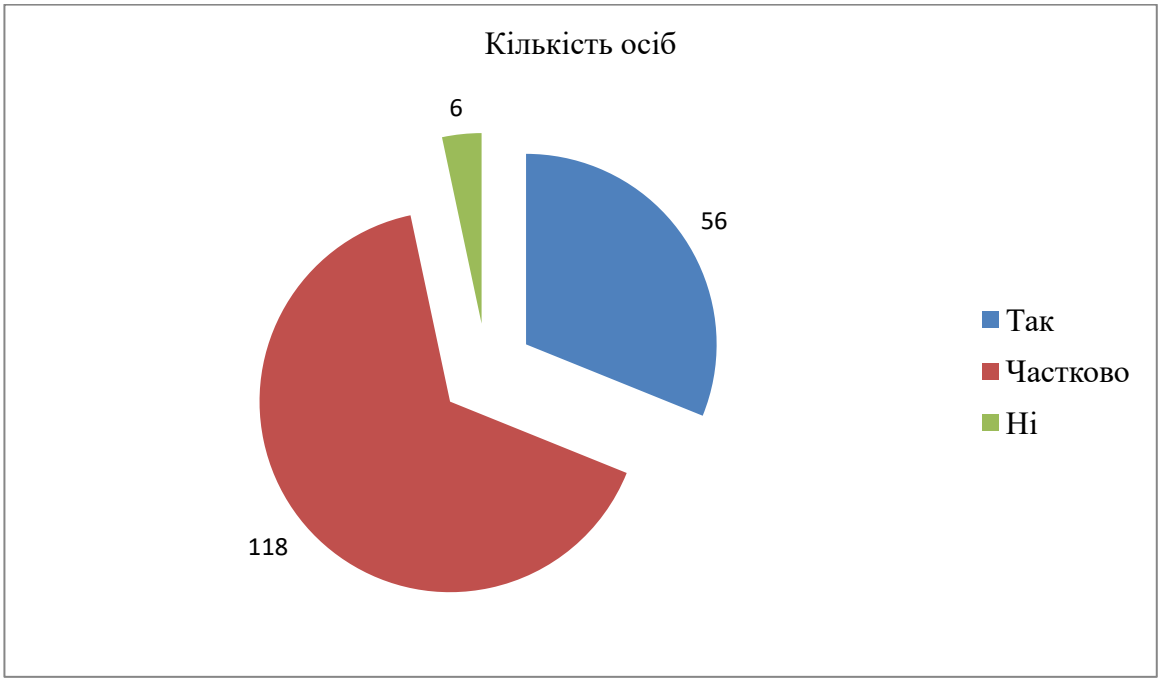

Рис. 3.9. Чи вважаєте ви, що офіційна інформація була надана завчасно?

Більшість осіб вважають, що офіційна інформація була надана частково завчасно, меншість осіб так не вважають.

Більшість осіб вважає, що офіційна інформація була надана частково завчасно, проти того, що є певний запит на більш оперативне інформування населення. Це може бути пов’язано з бажанням громадян отримати важливу інформацію про кризові ситуації ще до їх початку або на ранніх етапах розвитку.

Одним із ефективних інструментів для покращення комунікації та своєчасного інформування населення є мобільний додаток.

Мобільні додатки можуть надавати інформацію в реальному часі, що дозволяє громадянам отримувати попередження, оновлення статусу та

рекомендації останнім часом, навіть до того, як офіційні повідомлення з’являються на інших платформах. Оновлення інформації може здійснюватися в автоматичному режимі, що знижує ризик затримки повідомлення.

Мобільний додаток може бути налаштований так, щоб кожен користувач отримував повідомлення, залежно від його місця розташування, що є надзвичайно важким у кризових ситуаціях. Наприклад, якщо в регіоні або районі відбувається небезпечна ситуація, користувачі можуть отримати конкретні рекомендації або попередження, які дозволяють їх швидко реагувати.

Додаток може включати інтерактивні карти, інструкції для дій у разі надзвичайних ситуацій, а також мати функцію зворотного зв’язку, щоб громадяни могли отримати інформацію про затримку в реальному часі, що має точність та актуальність інформації.

Мобільний додаток забезпечує доступ до інформації навіть у віддалених районах, де доступ до Інтернету або традиційної інформації (телебачення, радіо) може бути обмежений.

Мобільний додаток може бути інтегрований з іншими офіційними каналами зв’язку (як-от Telegram, Facebook, веб-сайт), що дозволяє створити багатоканальний підхід до інформування громадян.

Інформуючи громадян за допомогою додатка про ризики та небезпеки, вони можуть завчасно підготуватися до можливих кризових ситуацій. Це також дозволяє знизити рівень паніки та покращити координацію в кризовий період.

Отже, оцінка ефективності системної комунікації Запорізької обласної військової адміністрації в умовах воєнного стану показує на важливість своєчасного та надійного інформування громадян. Офіційні канали, зокрема Telegram-канал та представництво у Facebook, включають регулярне поширення новин, що сприяє інформованості населення. Однак існує низка викликів, зокрема:

1. Офіційні Telegram-канали та Facebook-сторінки мають значно меншу аудиторію з реальним числом мешканців регіону. Більшість мешканців звикли

довіряти неофіційним джерелам, які можуть бути видимими у розповсюджених новинах та інтерактивними.

2. Більшість респондентів висловлюють довіру до офіційних органів, але є потреба в більш оперативному та безперервному інформуванні.

3. Офіційні канали мають меншу кількість підписників, ніж їх можна було б очікувати. Це може бути пов’язано з конкуренцією з боку неофіційних джерел, а також з перевагами користувачів соціальної мережі.

4. Існує потреба в інтеграції мобільних додатків для більш ефективного інформування громадян. Мобільні добавки можуть надати оновлену інформацію в реальному часі, дозволити оперативно реагувати на надзвичайній ситуації, а також забезпечити зворотний зв’язок з громадянами, що підвищить взаємодію та ефективність комунікації.

Означені виклики дають підставу для формуваня переліку пропозицій задля їхнього вирішення та підвищення ефективності системної комунікації Запорізької обласної військової адміністрації з прифронтовими громадами в умовах воєнного стану.

3.2 Перспективи підвищення ефективності системної комунікації Запорізької обласної військової адміністрації з прифронтовими громадами в умовах воєнного стану.

В Україні дослідження передового досвіду у формуванні комунікаційних систем на регіональному та районному рівнях в кризових умовах має великий потенціал для покращення реагування на надзвичайні ситуації. Вивчення практик, що використовуються в інших країнах, таких як Норвегія, Японія, США, Німеччина та Канаду, дозволяє адаптувати їх до національних реалій, забезпечуючи більш ефективну комунікацію та знижуючи наслідки кризових ситуацій.

Як показує досвід Норвегії з додатком Varsom, використання мобільних додатків для попередження населення про ризики та небезпеки має великий

потенціал для інтеграції в українську систему реагування на надзвичайні ситуації. Додатки можуть включати функції для повідомлень, інтерактивних карт, інструкцій та зворотного зв’язку.

Як це практикується в Японії, використання багатьох каналів комунікації (телебачення, радіо, мобільні додатки, сирени для надзвичайних ситуацій) дає можливість одночасно доставляти важливу інформацію великій кількості людей. В Україні це можна застосувати для оперативного сповіщення про природні катастрофи, техногенні аварії та інші загрози.

У США, під час кризових ситуацій, активно використовуються соціальні мережі, такі як Twitter, для комунікації з громадськістю. В Україні це можна застосувати для швидкої передачі інформації, активної взаємодії з населенням та збільшення довіри до державних органів.

Регулярні тренінги для фахівців із комунікацій, які проводяться в Канаді, можуть стати основою для підвищення готовності українських служб до кризових ситуацій. Це включає навчання з використання інструментів комунікації та кризового управління.

Як це практикується в Німеччині з додатком Katwarn, інтерактивні карти можуть допомогти в Україні при виявленні зон ризику та наданні рекомендацій щодо евакуації та поведінки в разі надзвичайних ситуацій. Це дозволить зменшити паніку серед населення та полегшить прийняття рішень.

Ефективне реагування під час криз вимагає тісної співпраці між урядом, громадськими організаціями та волонтерами. Як показує досвід США, таке партнерство допомагає швидко і точно комунікувати з постраждалими, надаючи їм необхідну підтримку.

Підвищення ефективності системної комунікації Запорізької обласної військової адміністрації з прифронтовими громадами в умовах воєнного стану є завданням для забезпечення стабільності, довіри громадян та оперативного реагування на виклики.

Серед перспектив вдосконалення такої комунікації можна виділити наступне:

1. Створення багаторівневої комунікаційної системи:

– оперативний центр при ОВА, відповідальний за координацію інформаційних потоків;

– представники комунікаційних структур у громадах, які забезпечують прямий зв’язок із мешканцями;

– створення каналів для отримання інформації від громади (гарячі лінії, мобільні додатки, чати).

2. Розширення каналів зв’язку

– використання місцевих радіостанцій, друкованих ЗМІ та інформаційних бюлетенів для охоплення населення, яке не має доступу до Інтернету;

– активація присутності в соціальних мережах (Facebook, Telegram) для оперативного інформування;

– запуск мобільного застосунку для сповіщення про загрози, гуманітарну допомогу та інші важливі новини.

План запуску мобільного застосунку для сповіщення про загрози, гуманітарну допомогу та інші важливі новини для Запорізької обласної військової адміністрації з прифронтовими громадами в умовах воєнного стану можна представити у вигляді кроків:

1. Попередня підготовка

– визначення основних функцій застосунку (повідомлення про загрози, повідомлення про гуманітарну допомогу, евакуацію, інструкції тощо);

– збір даних про потреби користувачів через опитування мешканців прифронтової громади.

2.Формування технічного завдання :

- реєстрація користувачів (за номером телефону чи іншими ідентифікаторами);
- геолокація для надсилання цільових сповіщень;
- інтерфейс для офіційних органів для оперативного додавання інформації;
- вбудовані чати для зворотного зв’язку з громадянами;

– переклади на кілька мов (наприклад, англійська).

Рис. 3.10. Можливий інтерфейс мобільного додатку для комунікації Запорізької обласної військової адміністрації з прифронтовими громадами в умовах воєнного стану [63]

2. Розробка застосунку

– створення інтуїтивно зрозумілого інтерфейсу, адаптованого до різних вікових груп;

– розробка логотипу та візуального оформлення;

– розробка функціоналу для оперативного сповіщення;

– інтеграція з геолокаційними службами;

– забезпечення безпеки даних користувачів (шифрування, захист від несанкціонованого доступу).

3. Тестування для усунення технічних помилок.

4. Інтеграція з системами оповіщення :

– підключення до бази даних ОВА для отримання актуальної інформації;

– інтеграція з національною системою оповіщення та іншими службами (ДСНС, поліція).

5. Запуск.

6. Оцінка ефективності:

– порівняння показників інформованості, швидкості реагування та задоволеності громади до і після запуску застосунку.

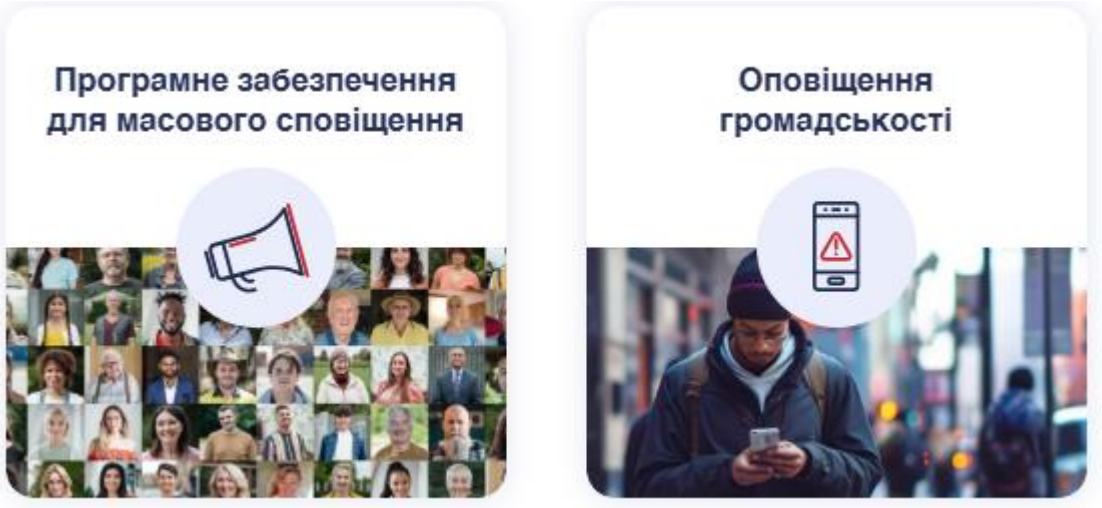

Рис. 3.11. Можливий інтерфейс мобільного додатку для комунікації Запорізької обласної військової адміністрації з прифронтовими громадами в умовах воєнного стану [66]

3. Зміцнення довіри до інформації:

– поширення інформації через офіційні джерела, боротьба з фейками, співпраця з фактчекінговими організаціями.;

– активне залучення мешканців до діалогу через опитування, збори, онлайн-конференції.

4. Інтеграція з громадськими ініціативами та міжнародними організаціями:

– співпраця з громадськими організаціями для кращого розуміння потреб громади;

– використання ресурсів міжнародних організацій (ООН, Червоний Хрест) для інформаційної підтримки людей.

5. Використання сучасних технологій:

– впровадження системи штучного інтелекту для аналізу даних і прогнозування потреб громад.

– розробка автоматизованих чат-ботів для швидкого інформування населення.

Удосконалення комунікаційної системи дозволяє підвищити довіру мешканців до влади, оперативно реагувати на потреби громади та зменшити соціальну напруженість в умовах військового стану.

Отже, підвищення ефективності системної комунікації Запорізької обласної військової адміністрації з прифронтовими громадами в умовах воєнного стану зводяться до таких ключових аспектів:

1. Створення багаторівневої комунікаційної системи : Оперативний центр при ЗОВА для координації інформаційних потоків, представники комунікаційних структур у громадах для прямого зв’язку з мешканцями, канали для отримання інформації від громади (гарячі лінії, мобільні додатки, чати).

2. Розширення каналів зв’язку : використання місцевих радіостанцій та друкованих ЗМІ для людей без доступу до Інтернету, активація присутності в соціальних мережах та запуск мобільного додатка для сповіщень про загрози, гуманітарну допомогу та інші важливі новини.

3. Запуск мобільного застосунку.

4. Зміцнення довіри до інформації : поширення через офіційні джерела, боротьба з фейками, співпраця з фактчекінговими організаціями, активне залучення мешканців до діалогу через опитування, онлайн-конференції.

5. Інтеграція з громадськими ініціативами та міжнародними організаціями : співпраця з громадськими організаціями та міжнародними партнерами для покращення розуміння потреб громади.

6. Використання сучасних технологій : впровадження штучного інтелекту для аналізу даних і прогнозування потреб громади, розробка автоматизованих чат-ботів для швидкого інформування населення.

Завдяки цим заходам можна підвищити довіру громади до органів влади, ефективно реагувати на поточні виклики та порушити соціальну напруженість в умовах військового стану.

ВИСНОВКИ

Визначено, що системна комунікація в умовах воєнного стану має забезпечити специфічність ситуації та постійну потребу в оперативному обміні інформацією.

Автори, такі як Гавриленко М. та Сілюкова О., підкреслюють важливість відкритих, доступних каналів зв'язку, здатних оперативно внести зміни до громади та мінімізувати паніку. Психологічні аспекти, згідно з дослідженнями Батир Ю.Г. та Мілютіної К.Л., показують, як стрес і психологічний стан мешканців можуть впливати на сприйняття інформації, що потребує адаптованих підходів до комунікації.

Використання сучасних технологій, зокрема соціальних мереж і чат-ботів, має вирішальне значення для швидкої та ефективної комунікації в умовах війни. Платформи, такі як Telegram або Viber, активно застосовуються для інформування громадян.

Створення інформаційних центрів, що забезпечують доступ до актуальної інформації, є числом елементів підтримки порядку та запобігання поширенню дезінформації.

Законодавча база, що включає Конституцію України та закони, що регулюють воєнний стан, містить чіткі вказівки для ефективного управління комунікацією між адміністрацією та населенням.

Спеціальні нормативні акти щодо інформування населення в умовах воєнного стану допомагають забезпечити безпечний та ефективний обмін інформацією.

Загалом, комунікація в умовах воєнного стану є не лише важливою для координації дій та забезпечення безпеки, але й критичною для збереження довіри громадян до влади, що є основою стабільності в регіонах, що знаходяться під загрозою.

Таким чином, чітке розуміння цих понять є необхідним для розробки ефективних комунікаційних стратегій та механізмів взаємодії між районною військовою адміністрацією та громадами в умовах воєнного стану.

Уточнення основних понять дослідження («комунікація», «районна військова адміністрація», «громада») є критичним для забезпечення чіткості, зворотності та об’єктивності аналізу. Це дозволяє уникнути непорозумінь і створити єдину методологічну основу для дослідження.

Комунікація виступає в процесі обміну інформацією між суб’єктами для досягнення взаєморозуміння. У військових умовах вона набуває особливого значення для координації дій, своєчасного інформування, забезпечення безпеки та підвищення довіри. Системний підхід до комунікації дозволяє оцінити її якість та виявляти ефективні методи передачі інформації.

Районна військова адміністрація є органом державної влади, що виконує функції управління на визначеній території в умовах воєнного стану.

Основні завдання: координація дій між органами влади, забезпечення безпеки та правопорядку, підтримка населення, прийняття рішень, що впливають на життя громадян.

Законодавчі засади створення військових адміністрацій забезпечують їх правову легітимність та функціональність.

Громада об’єднує мешканців певної території, які мають спільні соціальні, економічні та культурні інтереси.

Органи самоврядування громади відіграють важливу роль у вирішенні місцевих питань, розвитку інфраструктури, наданні послуг.

У прифронтових умовах громади стикаються з додатковими викликами, такими як евакуація, гуманітарна допомога, психологічна підтримка.

Чітке визначення понять «комунікація», «районна військова адміністрація» та «громада» є основою для аналізу їх взаємодії та розробки ефективних механізмів взаємодії в умовах воєнного стану.

Принципи дослідження є основою для забезпечення якості, об’єктивності та практичної значущості аналізу комунікацій між районною військовою

адміністрацією та прифронтовими громадами. Системність дозволяє розглядати комунікацію як частину інтегрованої взаємодії, аналізуючи її структурні компоненти, канали та зовнішні впливи. Комплексність допомоги врахуванню всіх факторів впливу, таких як соціально-економічні, культурні та психологічні аспекти. Актуальність забезпечує відповідність дослідження реальним викликам та використання сучасних даних і методів. Принцип участі забезпечує залучення всіх цікавих сторінок, що сприяє точності результатів та врахуванню різних точок зору. Етичність гарантує дотримання прав учасників дослідження, конфіденційності та недопущення шкоди.

Методи дослідження спрямовані на забезпечення всебічного аналізу, що призводить до якісних, якісних та комбінованих підходів: кількісні методи, такі як анкетування та аналіз статистики, дозволяють оцінити ефективність комунікаційних процесів, якісні методи, включаючи інтерв'ю, фокус-групи та кейс-стаді, сприяють глибокому розумінню досвіду та потреби учасників, аналіз документів та медіа дозволяє оцінити нормативну базу та висвітлення комунікацій у публічному просторі, спостереження забезпечує реалістичну оцінку ефективності комунікаційних процесів у природному середовищі, системний аналіз та SWOT-аналіз сприяють ідентифікації сильних сторінок, недоліків, стейтів та ризиків для вдосконалення стратегій розробки.

Практична значущість дослідження виникла у створенні основ для розробки ефективних комунікаційних стратегій: результати дослідження можуть бути використані для підвищення ефективності взаємодії між адміністрацією та громадами, використання системного підходу забезпечення безпеки, стабільності та оперативного реагування на потреби населення у прифронтових умовах.

Таким чином, комплексний підхід до дослідження забезпечує основу для створення ефективних механізмів взаємодії, які враховують специфіку воєнного стану та потреби як адміністрації, так і громади.

Отже, вивчення практик, які застосовуються в інших країнах, адаптують їх до конкретних місцевих потреб та умов. Приклади таких адаптацій

включають створення додатків для сповіщення, як-от норвезький Varsom або німецький Katwarn.

Використання мобільних додатків, соціальних мереж, багатоканальних платформ зв'язку (телебачення, радіо, SMS) значно підвищує швидкість та ефективність реагування на кризовій ситуації. Соціальні медіа, як у випадку з аналізом роботи Twitter під час урагану Ірма в США, демонструють важливість інтерактивності та охоплення аудиторії.

Постійне вдосконалення навичок фахівців через тренінги, симуляції та впровадження інновацій є ключовим компонентом готовності до кризи. Наприклад, регулярні тренінги в Канаді або тестові опитування в Німеччині допомагають забезпечити надійність системи.

Взаємодія між урядом, громадськими організаціями, волонтерами та населенням погіршення підвищення рівня довіри, що є місцем для ефективного реагування на надзвичайній ситуації.

Успішні системи, такі як J-ALERT в Японії, забезпечили ефективність одночасного використання кількох каналів передачі інформації (сирени, телебачення, радіо, мобільні додатки).Інтерактивні карти та рекомендації в режимі реального часу надають системі зручності й точності.

Наприклад, Німеччина використовує Katwarn не тільки для громадського використання, але й для промислових об'єктів і масових заходів, що демонструє важливість співпраці з бізнесом у кризових комунікаціях.

Ці підходи можуть стати основою для створення більш ефективної системи кризової комунікації, орієнтованої на зменшення втрат і забезпечення стабільності суспільства в складних ситуаціях.

Оцінка ефективності системної комунікації Запорізької обласної військової адміністрації в умовах воєнного стану показує на важливість своєчасного та надійного інформування громадян. Офіційні канали, зокрема Telegram-канал та представництво у Facebook, включають регулярне поширення новин, що сприяє інформованості населення. Однак існує низка викликів, зокрема:

1. Офіційні Telegram-канали та Facebook-сторінки мають значно меншу аудиторію з реальним числом мешканців регіону. Більшість мешканців звикли довіряти неофіційним джерелам, які можуть бути видимими у розповсюджених новинах та інтерактивними.

2. Більшість респондентів висловлюють довіру до офіційних органів, але є потреба в більш оперативному та безперервному інформуванні.

3. Офіційні канали мають меншу кількість підписників, ніж їх можна було б очікувати. Це може бути пов’язано з конкуренцією з боку неофіційних джерел, а також з перевагами користувачів соціальної мережі.

4. Існує потреба в інтеграції мобільних додатків для більш ефективного інформування громадян. Мобільні добавки можуть надати оновлену інформацію в реальному часі, дозволити оперативно реагувати на надзвичайній ситуації, а також забезпечити зворотний зв’язок з громадянами, що підвищить взаємодію та ефективність комунікації.

В Україні дослідження передового досвіду у формуванні комунікаційних систем на регіональному та районному рівнях в кризових умовах має великий потенціал для покращення реагування на надзвичайні ситуації. Вивчення практик, що використовуються в інших країнах, таких як Норвегія, Японія, США, Німеччина та Канаду, дозволяє адаптувати їх до національних реалій, забезпечуючи більш ефективну комунікацію та знижуючи наслідки кризових ситуацій.

Як показує досвід Норвегії з додатком Varsom, використання мобільних додатків для попередження населення про ризики та небезпеки має великий потенціал для інтеграції в українську систему реагування на надзвичайні ситуації. Додатки можуть включати функції для повідомлень, інтерактивних карт, інструкцій та зворотного зв’язку.

Як це практикується в Японії, використання багатьох каналів комунікації (телебачення, радіо, мобільні додатки, сирени для надзвичайних ситуацій) дає можливість одночасно доставляти важливу інформацію великій кількості

людей. В Україні це можна застосувати для оперативного сповіщення про природні катастрофи, техногенні аварії та інші загрози.

У США, під час кризових ситуацій, активно використовуються соціальні мережі, такі як Twitter, для комунікації з громадськістю. В Україні це можна застосувати для швидкої передачі інформації, активної взаємодії з населенням та збільшення довіри до державних органів.

Регулярні тренінги для фахівців із комунікацій, які проводяться в Канаді, можуть стати основою для підвищення готовності українських служб до кризових ситуацій. Це включає навчання з використання інструментів комунікації та кризового управління.

Як це практикується в Німеччині з додатком Katwarn, інтерактивні карти можуть допомогти в Україні при виявленні зон ризику та наданні рекомендацій щодо евакуації та поведінки в разі надзвичайних ситуацій. Це дозволить зменшити паніку серед населення та полегшить прийняття рішень.

Ефективне реагування під час криз вимагає тісної співпраці між урядом, громадськими організаціями та волонтерами. Як показує досвід США, таке партнерство допомагає швидко і точно комунікувати з постраждалими, надаючи їм необхідну підтримку.

Підвищення ефективності системної комунікації Запорізької обласної військової адміністрації з прифронтовими громадами в умовах воєнного стану зводяться до таких ключових аспектів:

1. Створення багаторівневої комунікаційної системи : Оперативний центр при ЗОВА для координації інформаційних потоків, представники комунікаційних структур у громадах для прямого зв’язку з мешканцями, канали для отримання інформації від громади (гарячі лінії, мобільні додатки, чати).

2. Розширення каналів зв’язку : використання місцевих радіостанцій та друкованих ЗМІ для людей без доступу до Інтернету, активація присутності в соціальних мережах та запуск мобільного додатка для сповіщень про загрози, гуманітарну допомогу та інші важливі новини.

3. Запуск мобільного застосунку.

4. Зміцнення довіри до інформації : поширення через офіційні джерела, боротьба з фейками, співпраця з фактчекінговими організаціями, активне залучення мешканців до діалогу через опитування, онлайн-конференції.

5. Інтеграція з громадськими ініціативами та міжнародними організаціями : співпраця з громадськими організаціями та міжнародними партнерами для покращення розуміння потреб громади.

6. Використання сучасних технологій : впровадження штучного інтелекту для аналізу даних і прогнозування потреб громади, розробка автоматизованих чат-ботів для швидкого інформування населення.

Завдяки цим заходам можна підвищити довіру громади до органів влади, ефективно реагувати на поточні виклики та порушити соціальну напруженість в умовах військового стану.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Азарова А. О., Біліченко Н. О., Міронова Ю. В., Ткачук Л. М. Методологія і організація наукових досліджень : навчальний посібник. Вінниця : ВНТУ, 2022. 117 с.

2. Бажинова О. А. Механізми комунікації влади та громадськості в умовах глобалізації. *Публічне управління : теорія та практика*, 2012. № 4 (12). С. 196–201.

3. Батир Ю.Г. Роль особистості в державному керівництві. 2022. URL: https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/06/22-2.pdf (дата звернення: 09.10.2024).

4. Бікулов Д. Т., Бутченко Т. І., Заїка О. В., Краснокутський, О. В., Осадча В. В., Приймак О. М., Приймак Ю. О. Публічне управління : навчальний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти магістра спеціальності «Публічне управління та адміністрування» освітньо-професійної програми «Публічне управління та адміністрування» за заг. ред. Т. І. Бутченка. Запоріжжя : ЗНУ, 2023. 167 с.

5. Божко Я. Комунікації довгої війни: час змінюватись. 2023. URL: https://deepstateua.com/komunikatsiyi-v-dovghii-viini-chas-zminitisia/ (дата звернення: 15.10.2024).

6. Брикова Т. М., Терешкін О. Г. Основи наукових досліджень: навчальний посібник. Харків: ХДУХТ, 2020. 103 с.

7. Була С. П., Свідерська О. І. Соціальні мережі як інструмент політичної маніпуляції. *Політикус*. 2020. № 4. С. 21–25.

8. Ведення соціальних мереж. Посібник. URL: https://decentralization.ua/uploads/library/file/888/8.G_009_ChangeCom_3e_Social_media_manual.pdf (дата звернення: 09.10.2024).

9. Власенко Н. Комунікації в системі державного управління під час воєнного стану. *Місцеве самоврядування в умовах відновлення України: виклики та перспективи* : матеріали Міжнар. круглого столу до Дня місцевого

самоврядування в Україні (Київ, 9 груд. 2022 р.) за заг. ред. Л. Г. Комахи, В. С. Колтун, Ю. Ф. Дехтяренка. Київ : Навч.-наук. ін-т публ. упр. та держ. служби Київ. нац. ун-ту імені Тараса Шевченка, 2022. С. 21–24.

10. Гавриленко М., Сілюкова О. Про внутрішню комунікацію під час війни: важливе своєчасне інформування. 2024. URL: https://u-lead.org.ua/news/405 (дата звернення: 14.11.2024).

11. Гобела В. В., Живко З. Б., Леськів Г. З., Мельник С. І. Управління кризовими ситуаціями : навчальний посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 228 с.

12. Гончарук Т. В. Основи наукових досліджень: навч. посіб. Тернопіль, 2014. 272 с.

13. Грабовська С., Мусаковська О. Інформаційне перевантаження: психологічний ракурс. *Психологічний часопис*. 2020. Том 6. № 7. С. 18–29.

14. Гук Д. Роль комунікацій органів місцевого самоврядування в умовах війни. *Місцеве самоврядування в умовах відновлення України: виклики та перспективи* : матеріали Міжнар. круглого столу до Дня місцевого самоврядування в Україні (Київ, 9 груд. 2022 р.) за заг. ред. Л. Г. Комахи, В. С. Колтун, Ю. Ф. Дехтяренка. Київ : Навч.-наук. ін-т публ. упр. та держ. служби Київ. нац. ун-ту імені Тараса Шевченка, 2022. С. 38–41.

15. Гурбик А. О. Громада. Енциклопедія історії України: Т. 2: Г-Д. Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. К.: В-во «Наукова думка», 2004. 688 с.

16. Гурицька М. Паблік рілейшнз у кризових ситуаціях. *Політологічний вісник*. 2011. № 56. С. 263–260.

17. Дорош Л., Копей Ю. Особливості залучення соціальних мереж у діяльність органів державної влади (на прикладі США та України). *Humanitarian Vision*. 2020. Vol. 6. № 1. P. 7–13.

18. Залізнюк В. Хто важливіший: військова адміністрація чи місцева рада? URL: https://yur-gazeta.com/dumka-eksperta/hto-vazhlivishiy-viyskova-administraciya-chi-misceva-rada.html (дата звернення: 14.11.2024).

19. Запорізька міська рада – офіційний веб-сайт. URL: https://zp.gov.ua/ (дата звернення: 06.11.2024).

20. Запорізька обласна військова адміністрація. URL: https://t.me/s/zoda_gov_ua?before=35769 (дата звернення: 06.11.2024).

21. Зуйковська А. А. Соціальні мережі як середовище політичної комунікації. *Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України*. 2014. Вип. 1. С. 272–280.

22. Історична роль особистості. URL: https://pidru4niki.com/76985/kulturologiya/istorichna_rol_osobistosti (дата звернення: 06.11.2024).

23. Конституція України, прийнята на п’ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр (дата звернення: 06.11.2024).

24. Кузнєцов О. Виявлення ключових понять з тексту за допомогою контент-аналізу. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2014. Вип. 40. С. 52–60.

25. Кулик О. В. Методичні рекомендації до самостійної роботи з предмету «Інноваційно-дослідницька діяльність». Д. : Електронне видання, 2023. 24 с.

26. Лівінського О. М. Методологія і методи наукових досліджень: навчальний посібник. Глухів: РВВ ГНПУ ім. О. Довженка, 2012. 174 с.

27. Мальська М. Основи наукових досліджень : навчальний посібник. Львів : Видавництво ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 226 с.

28. Методологія вимірювання та оцінки ефективності стратегічних комунікацій. URL: https://spravdi.gov.ua/wp-content/uploads/2023/12/analitychnyj-posibnyk.pdf (дата звернення: 17.11.2024).

29. Мілютіна К. Л., Овчаренко О. Ю. Психологія стресу та стресових розладів : навч. посіб. К. : Університет «Україна», 2023. 266 с.

30. Новини Запорізької обласної військової адміністрації. URL: https://www.zoda.gov.ua/article/243/novini.html (дата звернення: 10.10.2024).

31. Новини Запорізької обласної ради. URL: https://zor.gov.ua/news (дата звернення: 06.11.2024).

32. Огірко М.О. Медіапланування: конспект лекцій. Чернівці : ЧНУ імені Юрія Федьковича, 2024. 109 с.

33. Олійник Т. І. Методологія наукових досліджень: методичні вказівки до практичних, семінарських занять та самостійної роботи для здобувачів третього (освітньо наукового рівня) вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент»; Харк. нац. аграр. ун-т. Харків, 2020. 20 с.

34. Орлов В. М., Новицька С. С., Яцкевич І. В. Основи методології наукових досліджень в економіці зв'язку : навчальний посібник. Одеса : ВМВ, 2011. 250 с.

35. Офіційне представництво Запорізької обласної військової адміністрації на Facebook. URL: https://www.facebook.com/zoda.gov.ua/?local (дата звернення: 06.11.2024).

36. Офіційний Telegram-канал Запорізької обласної військової адміністрації. URL: https://t.me/s/zoda_gov_ua (дата звернення: 06.11.2024).

37. Офіційний веб-сайт Запорізької обласної військової адміністрації. URL: https://www.zoda.gov.ua/ (дата звернення: 06.11.2024).

38. Офіційні та неофіційні Telegram-канали. URL: https://t.me/s/info_zp (дата звернення: 12.11.2024).

39. Про військово-цивільні адміністрації : Закон України (ВВР), 2015, № 13, ст.87. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/141-19 (дата звернення: 25.11.2024).

40. Про доступ до публічної інформації : Закон України. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2011, № 32, ст. 314. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text (дата звернення: 25.11.2024).

41. Про захист інформації в інформаційних системах : Закон України від 05.07.1994 № 80/94-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80/94-%D0%B2%D1%80#Text (дата звернення: 25.11.2024).

42. Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII. URL:

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text (дата звернення: 25.11.2024).

43. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1997, № 24, ст.170. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text (дата звернення: 25.11.2024).

44. Про національну безпеку України : Закон України № 2469-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text (дата звернення: 25.11.2024).

45. Про організацію оборонного виробництва : Закон України №2560–VI. URL: https://www.president.gov.ua/documents/2560vi-11983 (дата звернення: 25.11.2024).

46. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text (дата звернення: 25.11.2024).

47. Пушкар О. І. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 866 с.

48. Рогоза М. Є., Жерліцин Д. М. Цифрова економіка : підручник. К. : НАУ, 2022. 200 с.

49. Сайт і чат-бот для громад. URL: https://toolkit.in.ua/ (дата звернення: 20.11.2024).

50. Саранча О., Кириченко В., Павленко Т. Посібник з комунікацій. 2021. 66 с.

51. Соціальні мережі : наук.-допом. бібліогр. покажч. Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Бібліотека ; уклад. Л. Дейнека. Луцьк, 2017. 25 с.

52. Спілкування» та «комунікація. URL: https://chcptucourse.pp.ua/page5.html (дата звернення: 20.11.2024).

53. Стратегічні комунікації в органах публічної влади України. URL: https://knute.edu.ua/ file/NjY4NQ==/73ae577194018b0956272bd84ef9ae88.pdf (дата звернення: 20.11.2024).

54. Тітаренко І. Сім правил ефективної та зрозумілої комунікації в соцмережах для державних установ. URL: https://detector.media/community/article/179052/2020-07-23-sim-pravyl-efektyvnoi-ta-zrozumiloikomunikatsii-v-sotsmerezhakh-dlya-derzhavnykh-ustanov/ (дата звернення: 20.11.2024).

55. Тітаренко І., Хачатурова А., Фоменко В., Комар М., Гнидюк А., Євстігнєєва О. Ефективні комунікації. URL: https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/migration/ua/Effective_communications_for_VRU_ua.pdf (дата звернення: 20.11.2024).

56. Фармхаус П. Р. соціальні мережі як інструмент комунікації держави з громадянами: аналіз проблем та шляхів оптимізації. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського.* Серія: Публічне управління та адміністрування. Том 34 (73) № 6 2023. С. 169–175.

57. Функціонування інформаційно-комунікаційних систем, електронних комунікаційних систем, публічних електронних реєстрів в умовах воєнного стану. URL: https://auc.org.ua/ novyna/funkcionuvannya-informaciyno-komunikaciynyh-system-elektronnyh-komunikaciynyhsystem (дата звернення: 30.11.2024).

58. Чисельність населення. Паспорт громади. URL: https://zp.gov.ua/card (дата звернення: 20.10.2024).

59. Чудовська Ірина. Соціологія масових комунікацій: Навч. посіб. Київ : 2021. 235 с.

60. Шарпан О. Б. Основи наукових досліджень. Курс лекцій. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2023. 89 с.

61. Feedback and Accountability Systems. Improving services and governance with communities. URL: https://www.sbcguidance.org/do/feedback-and-accountability-systems (дата звернення: 20.10.2024).

62. Gartner Identifies Five Emerging Trends That Will Drive Technology Innovation for the Next Decade. URL: https:// www.gartner.com/en/newsroom/press-releases/2020-08-18-gartner-iden tifies-five-emerging-trends-that-will-drive-

technology-innovation-forthe-next-decade (дата звернення: 20.11.2024).

63. Humanitarian Aid App Screen Bundle. URL: https://imgvisuals.com/products/humanitarian-aid-app-screen-bundle (дата звернення: 20.11.2024).

64. Japanese warning system – J-ALERT. URL: https://www.japanlivingguide.com/health-and-safety/emergency/j-alert-system/ (дата звернення: 20.11.2024).

65. Katwarn – the warning system. URL: https://www.fokus.fraunhofer.de/go/en_katwarn (дата звернення: 22.11.2024).

66. Keep Your People Safe & Your Business Running During an Emergency. URL: https://www.regroup.com/ (дата звернення: 20.11.2024).

67. Naiyara Noor Social-media-based crisis communication: Assessing the engagement of local agencies in Twitter during Hurricane Irma. URL: https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2667096824000259 (дата звернення: 28.10.2024).

68. Ontario Works Training Programs in Toronto. URL: https://www.toronto.ca/community-people/employment-social-support/employment-support/training-courses/ontario-works-training-programs-in-toronto/ (дата звернення: 20.11.2024).

69. Varsom. URL: https://play.google.com/store/apps/details?id=no.nve.regobs4&hl=uk&pli=1 (дата звернення: 20.11.2024).

70. Varsom. URL: https://www.varsom.no/en/ (дата звернення: 20.11.2024).

71. Warning system. URL: https://www.katwarn.de/en/system.php (дата звернення: 20.11.2024).

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Текст опитувальника

Які джерела інформації ви використовуєте для отримання новин про сучасну ситуацію?

1. Соціальні мережі
2. Телебачення
3. Офіційні сайти органів влади
4. Радіо
5. Інше (вкажіть)

Як би ви оцінили свою обізнаність про основні аспекти кризової ситуації?

1. Повністю обізнаний/-на
2. Частково обізнаний/-на
3. Мало знаю
4. Не знаю нічого

Наскільки ви довіряєте інформацію, яку надають офіційні органи влади?

1. Повністю довіряю
2. Частково довіряю
3. Сумніваюся
4. Не довіряю

Яке джерело інформації про кризу ви вважаєте найбільш достовірним?

1. Офіційні сайти органів влади
2. Неофіційні джіерела

Чи вважаєте ви, що офіційна інформація була надана завчасно?

1. Так
2. Частково
3. Ні

Декларація
академічної доброчесності
здобувача ступеня вищої освіти ЗНУ

Я, Дейнека Богдан Анатолійович, магістрант 2 курсу магістратури, форма навчання заочна, факультет соціології та управління, спеціальність «публічне управління та адміністрування» освітньо-професійна програма «публічне управління та адміністрування», адреса електронної пошти deineka-bogdan-zrda@ukr.net,

– підтверджую, що написана мною кваліфікаційна робота на тему «Формування системної комунікації між районною військовою адміністрацією та прифронтовими громадами в умовах воєнного стану» відповідає вимогам академічної доброчесності та не містить порушень, що визначені у ст. 42 Закону України «Про освіту», зі змістом яких ознайомлений;

– заявляю, що надана мною для перевірки електронна версія роботи є ідентичною її друкованій версії;

– згоден на перевірку моєї роботи на відповідність критеріям академічної доброчесності у будь-який спосіб, у тому числі за допомогою інтернет-системи, а також на архівування моєї роботи в базі даних цієї системи.

Дата_____ Підпис_____ ПІБ (студент) Дайнека Б. А.

Дата_____ Підпис_____ ПІБ (науковий керівник) Глазунов В. В.